

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupalautakunta, 18.04.2023

§ 34

Päätös Rudus Oy:n maa-aineslupahakemuksesta Renkomäen soranottoalueella

3190/11.01.00.05/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

ympäristönsuojelutarkastaja Jari Mäntylä, p. 044 416 2583

Päätös

Esittelijän muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kempainen Mika

Päätösehdotus

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta päättää hyväksyä maa-aineslain 7 §:n tarkoittamana ympäristönsuojeluviranomaisena Rudus Oy:n maa-aineslain 4 §:n mukaisen hakemuksen maa-aineksen ottamisesta kiinteistöiltä 398-407-12-0, 398-407-2-282 ja 398-407-2-292 perusteluosassa esitetysti ja antaa tässä päätöksessä maa-ainesten ottamista varten tarpeelliset määräykset.

Asian käsittely

Asian käsittelyn kuluessa esittelijä muutti päätösehdotustaan kuulumaan seuraavasti: Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta päättää hyväksyä maa-aineslain 7 §:n tarkoittamana ympäristönsuojeluviranomaisena Rudus Oy:n maa-aineslain 4 §:n mukaisen hakemuksen maa-aineksen ottamisesta kiinteistöiltä 398-407-12-0, 398-407-2-282 ja 398-407-2-292 perusteluosassa esitetysti ja antaa tässä päätöksessä maa-ainesten ottamista varten tarpeelliset määräykset. Maa-

aineksia saa ottaa klo 7-22 välisenä aikana. (MAL 555/1981: 11 §; VNP 993/1992: 2 §, 4 § NaapL 1920/26: 17 §).

Lisäksi perusteluosaa muutettiin vastaavasti.

Lautakunta hyväksyi esittelijän muutetun päätösehdotuksen yksimielisesti.

Perusteluosa

TIIVISTELMÄ

Tällä lupahakemuksella Rudus Oy hakee lupaa soran ja hiekan ottamisen jatkamiseen Renkomäen soranottoalueen itä- ja keskiosista kiinteistöiltä 398-407-12-0, 398-407-2-282 ja 398-407-2-292. Muilta osin vanha ottamisalue tullaan maisemoimaan erillisen lupahakemuksen mukaisesti. Hakemuksen mukaisen ottamisalueen pinta-ala on 9,3 ha, josta varsinaista kaivualuetta on 7,7 ha. Otettavan aineksen määrä on 276 000 m³. Lupaa haetaan 10 vuodeksi.

Suunniteltu ottoalue sijoittuu vanhan ottoalueen sisään, eikä ottotoimintaa laajenneta uusille avaamattomille alueille. Haettavan luvan lopputilanne on suunniteltu siten, että se yhdistyy luontevasti muuhun alueeseen. Tämän maa-ainesten ottosuunnitelman mukainen ottamisalue ja -määrä ovat huomattavasti pienempiä kuin vuonna 1987 myönnetyssä luvassa, jossa ottamisalueen pinta-ala oli 74 hehtaaria ja maa-aineksen ottomäärä 18 500 000 m³.

Soravarat hakemusalueen länsipuolelta, vanhan soranottoalueen länsiosasta on otettu aina voimalinjaan asti. Vanhan soranottoalueen länsiosan rintaukset on maisemoitu aiemmin voimassa olleen maa-ainestenottoluvan mukaisesti. Länsiosan pohjataso on jälkihoidettu

nykyistä lupaa vaativammalla tavalla siten, että alueen pohjatasolle on levitetty aiemmin alueelta kuorittuja pintamaita.

Ottoalueen länsi- ja pohjoispuolelta kulkee Lahden ohitustie (valtatie 4) ja eteläpuolelta Orimattilankatu. Kulkuyhteys Orimattilankadulta soranottoalueelle on Simolankadun kautta. Ottoalueen eteläpuolella on Renkomäen asutusalue ja itä- ja pohjoispuolella virkistysalue.

Renkomäen soranottoalueen toiminta on aloitettu 1960- luvulla. Alueella on viimeksi ollut maa-ainesten ottotoimintaa Rudus Oy:n sekä Lahden kaupungin teknisen ja ympäristötoimialan kunnallistekniikka yksikön toimesta. Viimeisin maa-ainesten ottolupa on myönnetty 14.4.1987 ja sen voimassaolo päättyi 30.6.2017.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt hakemusalueelle vesilain mukaisen luvan 9.12.2016, jonka Vaasan hallinto-oikeus 28.11.2018 vahvisti. Päätös sai lainvoiman Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen myötä 4.6.2020.

Rudus Oy:n omistamalla alueella on lisäksi valmisbetoni- ja betonituotetehdas ja aluekonttori.

Alueella on voimassa vuonna 1993 myönnetty ympäristölupa soran murskaukselle. Alueella ei tämän hetken tiedon mukaan ole tarve suorittaa enää murskaustoimintaa. Rudus Oy on hakenut murskainaseman luvan rauettamista 28.2.2023. Mikäli murskaustarvetta ilmenee, haetaan alueella uutta ympäristölupaa myöhemmin erikseen.

Tämän maa-ainesten ottosuunnitelman tavoitteena on hyödyntää saatavilla olevat soravarat kiinteistöiltä 398-407-12-0, 398-407-2-282 ja 398-407-2-292 mahdollisimman tehokkaasti vaarantamatta alueen pohjavettä

tai aiheuttamatta muita merkittäviä ympäristövaikutuksia. Jälkikäytön suunnitelmissa huomioidaan luonnon monimuotoisuuden turvaaminen.

LUVAN HAKIJAT JA YHTEYSHENKILÖ

Rudus Oy (Y-tunnus 1628390-6) PL 42, 00381 Helsinki

Vastuuhenkilö Rudus Oy, Arto Solante, Rudus Oy, yksikön päällikkö, o2o
447 5407

OTTAMISALUEEN SIJAINTI- JA KIIINTEISTÖTIEDOT

Renkomäen harjumuodostuma sijaitsee Salpausselän eteläpuolella noin seitsemän kilometriä Lahden keskustasta etelään. Ottoalueen länsi- ja pohjoispuolelta kulkee Lahden ohitustie (valtatie 4). Kulkuyhteys soranottoalueelle on Orimattilankadulta Simolankadun kautta. Ottoalueen eteläpuolella on Renkomäen asutusalue sekä itä- ja pohjoispuolella virkistysalue.

Hakemusalueella ovat seuraavat Rudus Oy:n omistamat kiinteistöt: 398-407-12-0, 398-407-2-282 ja 398-407-2-292. Rudus Oy:n erillinen ottolupahakemus sijoittuu vesilupa-alueen sisään. Alueelle vuonna 1987 hyväksytty jälkihoitosuunnitelma on vanhentunut ja se ei ole enää toteutettavissa.

ASIAN VIREILLE TULO

Hakemus on tullut vireille Lahden ympäristönsuojeluviranomaiselle 10.6.2022.

KAAVOITUSTILANNE JA MUUT MAANKÄYTTÖÖN LIITTYVÄT SUUNNITELMAT

Lahdessa on voimassa koko kaupungin oikeusvaikutteinen yleiskaava. Valtuustokaudella 2017-2020 laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) hyväksyttiin Lahden kaupunginvaltuustossa 25.1.2021, ja se sai lainvoiman 2.12.2022. Renkomäen alueella noudatetaan yleiskaavassa 2030 (Y-203) Miekkio-Renkomäki-Ämmälän osayleiskaava-alueen OYK2 määräyksiä. Lahden kaupunginvaltuusto hyväksyi osayleiskaavan 12.9.2011, ja se sai lainvoiman 3.11.2011.

Miekkio-Renkomäki-Ämmälän osayleiskaavassa Renkomäen alueella on kaavamerkintä EO/V, jolla tarkoitetaan soranottoaluetta, joka asemakaavoitetaan virkistysalueeksi. Osayleiskaavassa alueella on todettu maiseman korjaustarve ja Renkomäen hakemusaluetta ympäröi tärkeän pohjaveden muodostumisalueen pvm-rajausmerkintä.

Kaavamääräysten mukaan pohjaveden muodostumisalueelle ei saa asemakaavalla osoittaa pohjaveden määrää tai laatua eikä pintaveden laatua vaarantavia toimintoja. Pohjaveden suojelemiseksi alueella on kielletty taajama-asutuksen laajentaminen luonnonmukaisille asemakaavoittamille alueille, maa-ainesten otto viisi metriä lähempänä pohjaveden ylintä pintaa ja muiden maa-ainesten kuin puhtaan soran ja hiekan varastointi. Pohjaveden lähisuoja-aluetta koskevia maankäyttösuunnitelmia laadittaessa on kuultava paikallista vesiviranomaista.

Yleiskaavan mukaan hakemusalueen itäosassa tavoitteellinen maankäyttömuoto on retkeily- ja ulkoilualue, jonka kaavamerkintä on EO/VR-1. Kaavamerkinnän määräyksen mukaan alue on maa-aineksen

ottoalue, joka toiminnan päätyttyä muutetaan retkeily- ja ulkoilualueeksi. Pohjavesialueella tehtävät toimenpiteet tulee suunnitella niin, ettei pohjaveden laatu heikkene tai antoisuus pienene. Alueen maisemointi tehdään samanaikaisesti kaivuun edetessä.

Yleiskaavassa hakemusalueen länsipuolella Renkomäen EO-alueen rajausta on pienennetty siten, että kuopan jo maisemoitu alue on rajattu ottoalueen ulkopuolelle. Sen alueen kaavamerkintä on VR-3. Merkinällä osoitetaan kaupunkirakennetta jäsentäviä laajempia viheralueita, jotka on tarkoitettu ulkoiluun, virkistykseen ja luonnon kokemiseen. Kaavamääräyksen mukaan alueella tulee vaalia maiseman ja luonnonympäristön ominaispiirteitä, jotta luonnon monimuotoisuus ja alueen erityisasema ekosysteemipalveluja tuottavana laajana viheralueena säilyvät. Ulkoilureitit muodostavat yhtenäisen verkoston. Hakkuut ulkoilureittien läheisyydessä tulee tehdä kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon metsän monimuotoisuus, maisema-arvot sekä metsän monikäyttö. VR-3-alueella on voimassa MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus ja MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Alueelle on laadittu Lahden kaupungin toimesta maisema- ja virkistyskäyttösuunnitelmaluonnos, jota Lahden kaupunki tarkentaa tulevaisuudessa.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA SOPIMUKSET

Voimassa olevat luvat

Renkomäen soranottoalueella ovat voimassa seuraavat maa-aines-, ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaiset luvat:

- Vesilain mukainen lupa maa-ainesten ottamiseen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto 9.12.2016, Vaasan hallinto-oikeus 28.11.2018, Korkein hallinto-oikeus 4.6.2020. Päätös sai lainvoiman Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen myötä.
- Lahden terveysturvallisuuden ja ympäristöasiain lautakunnan päätös 16.11.1993 § 158, murskausaseman ympäristölupa, voimassa toistaiseksi. Murskainaseman ympäristölupalle on haettu rauettamista 28.2.2023 Lahden ympäristölupaviranomaiselta. Rudus Oy tulee hakemaan ympäristöluvan, mikäli murskaustarvetta ilmenee. Tässä vaiheessa arvioidaan, että murskaukselle ei ole tarvetta.

Päättäneet ja peruutetut luvat

Alueella ovat olleet voimassa seuraavat maa-ainesten ottamiseen myönnettyt luvat, joiden lupa-aika on päättynyt

- Hämeen lääninhallituksessa 8.4.1983 vahvistettu soranottosuunnitelma, lupa voimassa 31.12.1992 saakka, peruutettiin 14.4.1987 päätöksellä
- Lahden kaupunginhallituksen päätös 14.4.1987 § 956, maa-ainesten ottamislupa, vahvistettu 17.6.1987, voimassa 30.6.2017 saakka
- Lahden kaupunginhallituksen päätös 30.9.1991 § 1387, Renkomäen soranottoluvan muuttaminen, ottotason syventäminen
- Lahden seudun ympäristölautakunnan päätös 11.12.2007 § 98, Renkomäen soranottosuunnitelmaa koskeva muutos (pätös 17.6.1987), sähkölinjan siirtämisestä aiheutunut muutos ottoalueeseen.

Peruutettu hakemus

Lahden kaupungilla ja Rudus Oy:llä oli vireillä 15.10.2015-10.11.2021 maa-aineslupahakemus, joka koski Renkomäen toiminta-alueetta. Ottamisalueen pinta-ala oli hakemuksessa 42,12 ha ja otettavan maa-aineksen määrä 6 570 000 m³. Hakemuksen käsittelyä lykättiin maa-ainesasetuksen 5 §:n mukaisesti, kunnes vesilain mukainen lupa tuli lainvoimaiseksi vuonna 2020. Rudus Oy ja Lahden kaupunki peruivat hakemuksen 10.11.2021. Vesilupa jäi voimaan.

Vireillä oleva hakemus

Alueelle on laadittu tämän ottosuunnitelman kanssa samanaikaisesti erillinen maa-aineslupahakemus (Rudus Oy ja Lahden kaupunki), jonka perusteella nyt haettavan ottoalueen ulkopuoliset, vuonna 2017 päättyneeseen maa-ainesten ottolupaan liittyneet ottoalueet maisemoidaan. Maisemointi kohdistuu Lahden kaupungin omistamille kiinteistöille Vatajanmetsä 398-407-2-280, Kaupunginmaa 398-407-2-314, Kenttämaa 398-407-2-180, Kaupunginmaa 398-407-3-75, Soramäki II 398-407-2-302, Iijärvenmetsä 398-407-1-149, Kaupunginmaa 398-407-1-158, Soramäki 398-407-2-250, Kaupunginmaa 398-407-1-156, Soramäki III 398-407-2-334, Renkomäenrinne 398-407-2-296, Renkomäenpuisto 398-22-9903-4 sekä Maantie- ja soranottoalue 398-407-2-34.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on antanut 7.12.2021 lausunnon koskien vanhan lupa-alueen maisemointisuunnitelmaa ja maisemoinnin aikataulua. Lausunnon mukaan vesilain mukaisessa luvassa esitetty osa-alue I tulee olla maisemoituna viimeistään 31.12.2023 ja osa-alue II tulee olla kokonaisuudessaan maisemoituna viimeistään 31.12.2024. Vaiheen III ne osat, joilla ei jatkossa tehdä maa-ainestenottoa, tulee olla maisemoituna viimeistään 31.12.2024. Muilta osin osa-alueen III maisemointityöt on saatettava loppuun viimeistään kahden vuoden

kuluttua maa-ainesten oton lopettamista. Kyseinen lausunto on huomioitu tässä lupahakemuksessa.

HANKKEEN KUVAUS

Tällä lupahakemuksella haetaan lupaa soran ja hiekan ottamisen jatkamiseen kiinteistöillä 398-407-12-0, 398-407-2-282 ja 398-407-2-292. Kiinteistöt ovat Rudus Oy:n omistuksessa.

Muulta osin vanha ottamisalue tullaan maisemoimaan erikseen tehtävän lupahakemuksen mukaisesti. Nyt haettavan luvan lopputilanne on suunniteltu siten, että se yhdistyy luontevasti muuhun alueeseen. Hakemuksen mukaisen ottamisalueen pinta-ala on 9,3 ha, josta varsinaista kaivualueetta on 7,7 ha. Otettavan aineksen määrä 276 000 m³. Lupaa haetaan 10 vuodeksi. Tämän maa-ainesten ottosuunnitelman mukainen ottamisalue ja -määrä ovat huomattavasti pienempiä kuin 6.4.1987 myönnetyssä luvassa, missä lupa-alue oli 74 hehtaaria ja lupamäärä 18 500 000 m³. Ottoalue sijoittuu vanhan ottoalueen sisään, eikä ottotoimintaa laajenneta uusille avaamattomille alueille.

Renkomäen soranottoalueen toiminta on aloitettu 1960-luvulla. Viimeisin maa-ainesten ottolupa on myönnetty 14.4.1987 ja sen voimassaolo päättyi 30.6.2017. Lupa myönnettiin Oy Lohja Ab:lle ja Lahden kaupungin teknilliselle lautakunnalle. Alueelta ovat viimeksi ottaneet maa-aineksia Rudus Oy ja Lahden kaupungin teknisen ja ympäristötoimialan kunnallistekniikan yksikkö. Renkomäen alueella on myös Rudus Oy:n valmisbetoni- ja betonituotetehdas ja aluekonttori. Betonituotetehtaan toiminta on alkanut nykyisellä paikallaan 1960-luvun alussa. Tehdas ei tällä hetkellä ole toiminnassa. Soranottoalueella on lisäksi toiminut asfalttiasema vuosina 1992–1997.

Renkomäen soravaroja on tutkittu ensimmäisen kerran seismisesti vuonna 1967. Harjun länsiosan eteläpuoleinen sora osoittautui lajittuneena sora-aineksena parhaaksi ja toiminta aloitettiinkin pääasiassa harjun lounaisreunalta. Soraa on otettu alueelta 1960-luvulta lähtien ja vuosittaiset ottomäärät ovat olleet luvan voimassaollessa keskimäärin 300 000–700 000 m³. Soravarat alueen länsipuolelta aina voimalinjaan asti on otettu ja rintaukset maisemoitu voimassa olleen maa-ainestenottoluvan mukaisesti. Länsiosan pohjataso on jälkihoidettu nykyistä lupaa vaativammalla tavalla siten, että alueen pohjatasolle on levitetty aiemmin alueelta kuorittuja pintamaita.

Renkomäen soranoton jatkamisen ja soranottoalueen laajentamisen ympäristövaikutukset on arvioitu YVA-lain (laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä) edellyttämällä tavalla.

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Soranoton jatkamista varten ei tarvita YVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyn käynnistämistä Ruduksen kiinteistöiltä (YVA 252/2017: 3 §).

Vuosina 2009-2014 alueella tehtiin toiminnan jatkamista varten silloisen YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointimenettely, joka päättyi täydennysten laadinnan jälkeen 14.1.2014. YVA-prosessin perusteella Rudus Oy ja Lahden kaupungin Tekninen ja ympäristötoimiala, kunnallistekniikka hakivat yhdessä 15.10.2015 Lahden seudun ympäristölautakunnalta lupaa 6 285 000 m³:n soranotolle 42,12 hehtaarin alueelta. Hakemuksen käsittelyä lykättiin maa-ainesasetuksen 5 §:n mukaisesti, kunnes vesilain mukainen lupa tuli lainvoimaiseksi vuonna 2020. Vaikka Rudus Oy ja Lahden kaupunki peruivat vuoden 2015 maa-

aineslupahakemuksensa 10.11.2021, on vesilupa edelleen lainvoimainen 31.12.2029 saakka.

Maisemointisuunnitelmassa on huomioitu YVA-prosessin aikana Hämeen ELY-keskuksen yhteysviranomaisen antamien täydennystarvelausunnot. Alueelle on laadittu jälkihoitosuunnitelma, missä pintamaiden levityspaikat on määritelty erityisesti alueen harvinainen kasvillisuus huomioiden.

Lupaa haetaan nyt huomattavasti pienemmälle alueelle kuin YVA-prosessissa alkuaan suunniteltiin. Nyt haettavan lupa-alueen pinta-ala on 9,3 ha.

Soranottosuunnitelmassa on huomioitu YVA-prosessin aikana Hämeen ELY-keskuksen yhteysviranomaisen antamien täydennystarvelausunnot. Suunnitelmassa esitetään ottotason syvennystä alueelle, missä se on hakijan teettämän asiantuntija-arvion perusteella mahdollista. Alueelle on laadittu jälkihoitosuunnitelma, jossa pintamaiden levityspaikat on määritelty erityisesti alueen harvinainen kasvillisuus huomioiden.

MAISEMA, YMPÄRISTÖ- JA LUONNONOLOSUHTEET

Maisema

Renkomäen vanha soranottoalue on laaja, yhteensä 74 hehtaarin kokoinen avoin kattilamainen alue, jota ympäröivät paikoin useamman kymmenen metrin korkuiset reunavallit.

Renkomäen harju on peltojen ja asutusalueiden ympäröimä sora- ja hiekkamuodostuma valtatie 4 varrella ja se sijoittuu Porvoonjoen ja I Salpausselän välimaastoon. Vanha Renkomäen soranottoalue sijoittuu deltamaisen harjumuodostuman sisään. Vanhaan ottoalueen nähden nyt

haettava ottamisalue on pieni eikä se näy maisemassa, koska se sijoittuu kokonaan vanhan ottoalueen sisään.

Porvoonjokilaakso on määritelty maakunnalliseksi maisema-alueeksi, mutta hankealue ei kuulu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin tai kulttuuriympäristöihin. Maiseman kannalta keskeinen tekijä alueen ympäristössä ovat loivasti kumpuilevat peltoaukeat, joiden yli avautuu pitkiä näkymiä. Eteläinen Renkomäki sijaitsee laajalla savi- ja hietatasangolla. Etäämmällä joesta sijaitsevat kallioiset metsäalueet.

Asutus sijoittuu perinteisesti suurten peltoaukeiden laitamille ja kallioisten metsäalueiden välisiin painanteisiin. Alueella ei ole järviä tai lampia, mutta Renkomäen harjun pohjoispuolella on soistuma, joka on ennen ollut lähteen synnyttämä lampi (Iijärvi). Pienempiä soistumia on harjun pohjoispuolen supissa. Renkomäen reunamuodostuman ja Pennalan muinaisjärven takaisen harjuselänteen ympäristössä Ämmälän kylästä Orimattilankadulle on laajahko hiekkainen ja hietainen harjun lievevyöhyke. Renkomäen pohjoispuolella on paikallisille tärkeä metsäinen virkistys- ja viheralue.

Kulttuuriperintökohteet

Renkomäen soranottoalueella ei ole kulttuurihistoriallisia ympäristöjä tai muinaismuistoja. Lähin muinaisjäännös sijaitsee Renkomäen Simolassa, joka on noin kilometrin etäisyydellä ottoalueesta. Simolasta on löydetty historiallinen työ- ja valmistuspaikka. Ämmälässä noin 1,5 kilometrin etäisyydellä ottoalueelta sijaitsee useita kivikautisia asuinpaikkoja (muun muassa Mattila, Myllyoja, Myllymäki ja Uusitalo) sekä historiallinen työ- ja valmistuspaikka. Myös Porvoonjoen varrella, noin 1,5 kilometriä

ottoalueesta länteen, sijaitsee kivikautisia asuinpaikkoja (Ristola, Kangasmäki, Renkomäki W ja Hangasmäki).

Asutus

Ottamisalueen ympäristön asutus ulottuu lähelle ottoaluetta. Lähimmät asunnot ovat alueen eteläpuolella Orimattilankadun ja Tarolankadun varressa lähimmillään noin 100 – 250 m etäisyydellä ottamisalueen rajasta. Renkomäen asutusalueella, soranottoalueen eteläpuolella, on muun muassa koulu, päiväkotia, kirjasto, seurakuntatalo, VPK:n asema, asukasyhdistyksen tilat ja yritystoimintaa.

Luonto ja suojelut

Alueen välittömässä läheisyydessä ei ole luonnonsuojelutalueita. Noin kolmen kilometrin etäisyydellä alueen itäpuolella on Linnaistensuon Natura 2000-alue (Fl0324001), joka kuuluu myös soidensuojeluhjelmaan. Noin viiden kilometrin etäisyydellä alueen luoteispuolella on lisäksi Komolankallio-Pationkallion (KAO040223) kallioalue, Luhdanjoen luonnonsuojelutalue (YSA045103) sekä Tikkakallion luonnonsuojelutalueet (YSA043632 ja YSA045153). Renkomäki on Päijät-Hämeen ekologisen verkoston kannalta kriittisellä alueella, jossa eläinten kulkureittejä katkaisevat merkittävästi liikenneväylät ja asutusalueet. Alue ei sijaitse maakunnallisella luonnon ydinalueella tai viheryhteystarvealueella.

Renkomäen vanhalla soranottoalueella on tehty YVA-menettelyn yhteydessä vuosina 2009 ja 2013 linnustokatsaukset. Vuoden 2013 linnustokatsauksen maastonselvityksessä Renkomäen alueelta tavattiin yksi lintudirektiivin liitteen I mukainen laji, palokärki (ylilentävä).

Uhanalaisuusluokituksen mukaisia lajeja tavattiin kolme; kivitasku (VU, vaarantunut), sirittäjä (NT, silmälläpidettävä) sekä ylilentävänä naurulokki (NT). Kivitasku pesii alueella todennäköisesti 2-3 parin voimin ja se selkeästi

hyötty kiviaineksen ottotoiminnasta – ilman toimintaa laji ei alueella varmasti esiintyisikään. Sirittäjiä havaittiin hankealueen sisällä 2 paria ja aivan sen ulkopuolella 2 paria. Laji pesii hankealueella ja sen ympäristössä rehevissä havu-lehtipuusekametsissä. Naurulokki ei pesi alueella eikä alue sovellu sen elinympäristöksi.

Kesän 2021 aikana alueella tehtiin kasvillisuus- ja perhosselvityksen päivittämistä. Silmälläpidettävistä (NT) kasvilajeista tavattiin kelta-apila ja kissankäpäle. Renkomäen soranottoalueen uhanalaisen perhoslajiston kannalta selvästi merkittävimmät kasvit ovat keltamaite ja ketotuulenlento. Lisäksi alueella havaittiin erittäin uhanalaisia perhosia.

Topografia ja maaperä

Renkomäki on I Salpausselän reunamuodostuman eteläpuolelle sijoittuva erillinen reunadelta, jossa esiintyy lajittuneita hiekka- ja sorakerrostumia kymmenien metrien paksuudelta. Renkomäen pohjoissivulla reunadeltaan liittyy pitkittäisharjumuodostuma, joka on selvimmin havaittavissa Venetsian kohdalla harjuselänteenä, joka liittyy osana Vesijärven ja Launeen väliseen kallioruhjeeseen kerrostuneeseen harjujaksoon. Tämä harjujakso jatkuu Renkomäen eteläpuolella kohti Orimattilaa. Vesijärveltä Launeelle suuntautuva pitkittäisharju samoin kuin Renkomäen eteläpuolinen alue on suurelta osin savi- ja silttikerrostumien peitossa ja maastossa erottuvia harjukumpareita on havaittavissa ainoastaan paikoin. Renkomäen lakialueet ovat noin +135 metrin korkeudella merenpinnan tasosta, kun eteläpuolella olevat peltotasangot jäävät noin +70...80 metrin tasoon.

Alueella tehtyjen kairausten mukaan alueen maaperä on suunnitelman kohteena olevalla alueella hiekkaa. Renkomäen alueella tehtiin maaperäkairauksia viidessä pisteessä vuonna 2011 pohjavesiputkien

asennuksen yhteydessä. Tehtyjen kairausten mukaan Renkomäen pohjaveden muodostumisalueen itäosassa, soranottoalueelta noin kilometrin etäisyydellä, maaperä on hiekkaa ja hiekkakerrosten välissä esiintyy lisäksi myös kivisempiä välikerroksia. Kallio todettiin noin 17 metrin syvyydessä pohjavedenpinnan yläpuolella. Pohjaveden muodostumisalueen eteläosissa, soranottoalueelta noin 500 m etäisyydellä maaperässä esiintyy kairausten mukaan savea noin 5 metrin paksuudelta. Tämän alapuolella esiintyy hiekkaa ja soraa noin 20 metrin paksuudelta. Kallion päällä esiintyy noin 5 metrin paksuudelta moreenia. Kallio todettiin noin 31 metrin syvyydessä. Paksuimmat maakerrokset todettiin VT 4:n länsipuolella olleessa kairauspisteessä, jossa esiintyi hyvin vettä johtavaa hiekkaa ja soraa yli 40 metrin paksuudelta. Kahdessa muussa VT 4:n länsipuolella sijainneessa kairauspisteessä havaittiin pintakerrosten olevan savea 7-16 m paksuudella.

Geologian tutkimuskeskus on selvittänyt alueen kallionpinnan tasoa vuonna 2011 tehtyjen tutkimusten lisäksi myös vuonna 2003 painovoimamittausten avulla. Painovoimamittausten tulosten perusteella Renkomäen pohjoispuolelle Venetsian alueelle sijoittuu kalliopainanne, joka jatkuu lähes pohjois-etelä-suuntaisena Renkomäen maanainosotalueelle. Venetsian länsipuolelle sijoittuu luode-kaakko – suuntainen kalliopainanne, joka jatkuu kohti Paskurinojaa. Renkomäen koillisreunalle Pussinperän alueelle sijoittuu myös yhtenäisempi kalliopainanne. Renkomäen kaakkoisreunalla Tarolan ja Arometsän alueella sijaitsee kaksi kalliopainannetta. Renkomäen kohdalla kallionpinta on korkeimmillaan Renkomäen länsiosassa urheilukentän läheisyydessä. Kalliopinta kohoaa ylös myös Renkomäen itäosassa Kirnusupan läheisyydessä.

Pohjavesi

Hankealue sijaitsee Renkomäen (0439802) I-luokan pohjavesialueella. Pohjavesialueen pinta-ala on 6,19 km², josta pohjaveden muodostumisaluetta on 3,45 km². Pohjaveden virtaussuunta hakemusalueelta on kohti käytössä olevaa Renkomäen pohjavedenottamo. Etäisyys pohjavedenottamolle on 0,3-0,9 kilometriä. Pohjavedenottamolla ei ole vesilain mukaisesti vahvistettua suoja-alueita.

Ympäristöhallinnon pohjavesitietojärjestelmässä aluetta kuvataan seuraavasti: "Pitkittäisharjumuodostuma, jonka pääosan muodostaa eteläosan leveä ja paksu deltalaajentuma. Muodostuman pohjoisrinteellä tavataan paikoin moreenia. Harjun aines on valtaosin hyvin vettä johtavaa hiekkaista soraa. Paikoin runsaasti kivistä soraa. Kerrospaksuudet suurimmillaan yli 70 m. Pohjaveden virtaus suuntautuu kohti vedenottamo muodostuman reunojen kautta johtuen alueen keskiosan kalliopinnan korkeudesta. Pohjavesi on paikoin rautapitoista. Vedensaannin kannalta tärkeä, tuottoisa alue."

Pohjavedenpinta on hankealueella keskimäärin noin korkeudella +73 m ja korkeimmillaan + 74 m. Renkomäen pohjavedenottamon itäpuolella purkautuu pohjavettä, joka virtaa Vartio-ojaan.

Pohjavesi virtaa hankealueelta pohjois-luoteeseen kohti Renkomäen vedenottamo. Vedenottamon valuma-alueen etelä- ja länsireuna noudattelevat Renkomäen reunadeltan reunaa. Idässä valuma-alueen arvioitu reuna sijoittuu Kirnusupan läheisyyteen ja pohjoisessa Vartio-ojan eteläpuolelle. Valuma-alueen pinta-alaksi on arvioitu 1,85 km².

Vuosina 1987-2017 voimassa olleeseen maa-aineslain mukaiseen lupaan ei sisällynyt pohjaveden tarkkailuvelvoitetta, mutta pohjavedenkorkeutta ja laatua on tarkkailtu Renkomäen alueella säännöllisesti yli 20 vuoden ajan.

Vanhalla soranottoalueella ja sen viereisellä betonituotetehtaan piha-alueella on yhteensä 8 pohjaveden havaintoputkea. Lahden seudun ympäristöpalveluiden 21.10.2014 hyväksymässä päätöksessä soranottoalueen pohjaveden pinnankorkeutta on velvoitettu tarkkailemaan seitsemästä pohjavesiputkesta ja pohjaveden laatua kolmesta putkesta.

Pohjaveden pinnankorkeutta soranottoalueella on tarkkailut aiemmin Lahti Aqua Oy. Tällä hetkellä tarkkailua tehdään osana pohjavesialueen yhteistarkkailua. Vuosien 2016-2021 tarkkailutuloksissa on todettu kohonneita uraanin pitoisuuksia tutkimuspisteessä HP49, mutta muut analysoidut pitoisuudet ovat olleet pohjavedelle tavanomaisella tasolla. Yhteysviranomaisen on YVA lausunnossaan todennut, että vaikka talousveden laatuvaatimukset ja raja-arvot pääosin täyttyvät, voi seurantatuloksista havaittava pohjaveden laadun vaihtelu haitata pohjaveden käyttöä.

Pohjaveden laatu havaintoputkessa HP 145 on poikkeuksellinen muihin havaintopaikkoihin verrattuna. Pohjaveden laatua on tarkkailu kyseisestä putkesta 1990 luvun alkupuolelta vuoteen 2014 saakka. Putkesta HP145 otetuissa näytteissä muun muassa sulfaatin ja uraanin pitoisuudet ovat olleet huomattavasti korkeampia muihin havaintopisteisiin verrattuna. Putken HP145 pohjaveden laatua ei ole velvoitettu tarkkailemaan pohjaveden tarkkailupäätöksessä. Putken HP145 viimeiset laatu näytteet on otettu toukokuussa 2014.

Seurantatulosten perusteella pohjaveden laatu on täyttänyt pääosin talousveden laatuvaatimukset lukuunottamatta pohjaveden havaintopaikkoja HP145 ja HP49.

Haitta-ainepitoisuudet ovat laskeneet HP145 putkessa ajan myötä, mutta sekä sulfaatti- että uraanipitoisuudet ylittivät vuonna 2014 edelleen selvästi

talousveden raja-arvon. Sulfaattipitoisuuden lisäksi myös pohjaveden uraanipitoisuus on ollut havaintopaikan 145 pohjavedessä poikkeuksellisen korkea, vaikka onkin huomattavasti laskenut. Vuonna 2001 pohjaveden uraanipitoisuus oli 1 400 µg/l ja viimeisin tulos 300 µg/l, on toukokuulta 2014. Vuosina 2017-2021 putken HP49 pohjaveden uraanipitoisuudet ovat olleet yli talousveden raja-arvon.

Putken lähialueen HP 145 maaperää on tutkittu vuonna 1997 ja 2015. Maaperätutkimuksissa ei ole todettu kohonneita sulfaattipitoisuuksia tai muidenkaan tutkittujen alkuaineiden osalta luontaisten taustapitoisuuksien tai suurimpien suositeltujen haitta-aineiden taustapitoisuuksien ylityksiä. Hämeen ELY-keskuksen lausunnon 31.8.2015 mukaan maaperä havaintoputken 145 ympärillä ei ole pilaantunut eikä maaperää ei ole tarpeen puhdistaa.

Renkomäen vedenottamo

Lahti Aqua Oy:n Renkomäen vedenottamo sijaitsee pohjavesialueen pohjoisosassa valtatie 4 pohjoispuolella. Vedenottamolta on lupa ottaa vettä 2500 m³/d. Vuonna 2010 vedenottamolta otettiin vettä keskimäärin 1824 m³/d. Renkomäen vedenottamolta johdetaan vettä Hartwall Oy:n tehtaalle. Itä-Suomen Vesioikeus on päätöksellään 53/1962 myöntänyt vedenottamolle vedenottoluvan. Renkomäen vedenottamo on otettu käyttöön vuonna 1966.

Alueella muodostuvaa pohjavettä otetaan käyttöön Renkomäen pohjavedenottamon kaivoista 3, 4 ja 5. Vedenottamon kaivoissa pohjaveden sulfaattipitoisuus on vuosina 1990-2013 ylimmillään kohonnut tasolle 53 mg/l (kaivo 5 22.9.2010), kun talousveden raja-arvo sulfaatille on 250 mg/l ja pohjaveden ympäristölaatu normi 150 mg/l. Hankealueelta on lähimpään vedenottokaivoon matkaa noin 700-800 metriä.

Kaivot ja lähteet

Renkomäen alue on liitetty kunnalliseen vesijohtoverkkoon, eikä alueella ole käytössä olevia talousvesikaivoja. Alueella sijaitsevat yksityiskaivot ovat rengaskaivoja ja ainoastaan kesäisin kasteluvesikäytössä. Osa kaivoista tukittu vesijohtoverkkoon liittämisen yhteydessä. Osa kaivoista on orsivesikaivoja, joiden vedenpinta on selvästi alueen pohjaveden pinnantasoa korkeammalla.

Lähimmät, noin 150 metrin etäisyydellä alueen eteläpuolella olevat kaivot on joko poistettu käytöstä tai niiden vettä käytetään kasteluun. Muut eteläpuoliset vastaavat kaivot ovat yli 500 metrin etäisyydellä ottamisalueesta. Länsipuolella lähin kaivo sijaitsee tämän suunnitelman mukaisesta ottamisalueesta yli 500 metrin etäisyydellä. Kaivon vedenpinnan korkeuden perusteella kyseessä on orsivesikaivo. Muut länsipuolella sijaitsevat kaivot ovat VT 4:n länsipuolella ja yli 1 km etäisyydellä tämän suunnitelman mukaisesta ottamisalueesta.

Pääosa Renkomäen alueella muodostuvasta pohjavedestä purkautuu Renkomäen vedenottamon läheiseltä lähdealueelta. Ennen Renkomäen vedenottamon perustamista pohjavesi on purkautunut vedenottamon itäpuoliselle lähde-/kosteikkoalueelle.

Vuoden 1960 ilmakuvasa on havaittavissa vedenottamoalueen itäpuolinen kosteikko. Vedenottamon käyttöönoton jälkeen alue on kuivunut. Renkomäen eteläpuolella pohjavettä purkautuu Kuusiniityn alueella sijaitsevasta Renkomäen lähteestä. Purkautuvan pohjaveden määrä on vähäinen. Renkomäen maa-ainesottoalueen kaakkoispuolella on ollut noin kilometrin päässä Ämmäläntien rengastettu lähde.

SORANOTTOTOIMINTA

Renkomäen soranottoalueelle vuonna 1987 myönnetty maa-ainesten ottoluvan voimassaolo päättyi 30.6.2017. Nyt haettava lupa sijoittuu vanhan luvan sisään ja uutta aluetta ei avata. Muu osa vanhasta luvasta maisemoidaan erillisen lupahakemuksen mukaisesti.

Ottamisalueelta saatavaa maa-ainesta tullaan käyttämään mm. betoniteollisuuden raaka-aineeksi myös muuhun rakentamiseen, kuten tie- ja pohjarakentamiseen. Ottamisalueelta on poistettu pintamaat. Alin ottotaso on +80 m, osalla ottamisaluetta +83 m. Ottotaso on määritetty siten, että ylimmän havaitun pohjaveden pinnan suojaksi jää 6 metrin suojakerros. Ottoalue on rajattu huomattavasti YVA:ssa esitettyä pienemmäksi.

Otto tapahtuu ensin kiinteistöillä 398-407-2-282 ja 398-407-2-292, jotka sijoittuvat vesilain mukaisen luvan vaiheeseen II. Otto etenee vesilain III vaiheen kiinteistölle 398-407-12-0 sen jälkeen, kun kiinteistöille 398-407-2-282 ja 398-407-2-292 on levitetty pintamaat. Kiinteistöillä 398-407-2-282 ja 398-407-2-292 voidaan varastoida kasalla vielä tässä vaiheessa myös kiinteistöille 398-407-12-0 käytettäviä pintamaita.

Ottomääräksi haetaan 276 000 m³ ja lupa-ajaksi 10 vuotta. Vuotuiseksi ottomääräksi muodostuu siten keskimäärin 27 600 m³, joskin vuotuisessa ottomäärässä on suuria vuosittaisia ja kausittaisia vaihteluita.

Ottotoiminnan tehokkuus riippuu mm. kiviaineksen kysynnästä sekä vuodenajasta ja voimassa olevista toimintaluvista.

Alueella käsitellään ainoastaan puhtaita maa-aineksia, eikä niiden käsittelystä tai varastoinnista aiheudu vaaraa ympäristölle. Ottoalue on ollut useiden vuosien ajan ottotoiminnan kohteena. Toiminnassa ei synny kaivannaisjätteiksi tulkittuja poistettavia pilaantumattomia pintamaita.

Pintamaat alueelta on jo poistettu. Vanhan lupa-alueen reunoille on varastoitu arviolta noin 18 000 m³ pintamaita, joita tullaan hyödyntämään nyt haettavan lupa-alueen maisemoinnin lisäksi myös vanhan lupa-alueen maisemoinnissa erillisen lupahakemuksen mukaisesti.

Toiminta-ajat

Maa-ainesten ottotoimintaa on ympärivuotista, mutta toimintaa alueella tulee todennäköisesti olemaan urakaluonteisesti, riippuen kiviaineksen kysynnästä. Kaivua ja valmistuotteiden myyntikuljetuksia haetaan tehtäväksi arkipäivisin (ma-pe) klo 6:00– 22:00 välisenä aikana. Lauantaisin ja yöaikaan saattaa olla satunnaisesti kuljetuksia. Kuljetukset painottuvat arkipäiviin, mutta joissain rakennusurakoissa on tarvetta lähinnä satunnaisesti kiviainekseläilyksille lauantaisin tai yöaikaan. Maa-aineksen seulontaa on arkisin ma-pe klo 7:00–21:00 välisenä aikana.

Kiviaineksen seulonta ja varastointi

Maa-ainesta jalostetaan ottoalueella seulomalla polttoöljykäyttöisellä seulontalaitoksella sitä erilaisiksi tuotteiksi. Osa maa-aineksista soveltuu maanrakennukseen jalostamatta. Seulonnan tarkoituksena on parantaa harjukiviaineksen soveltuvuutta eri käyttötarkoituksiin jakamalla se haluttuja raekokoja sisältäviin fraktioihin. Materiaali kuljetetaan pyöräkuormaajalla tai kaivinkoneella seulonta-asemalle. Seulonnassa aines erotellaan 2–6 erikokoiseksi tuotteeksi kuljettamalla se tärisevän seulalaitikon läpi, jossa on erikokoisia pianolanka- tai ruutuverkkoja, joiden läpi aines putoaa. Seulottu maa-aines putoaa laitteeseen kiinnitetyille kuljettimille, jotka kasaavat lopputuotteet raekooltaan erilaista kiviainesta sisältäviin kasoihin.

Pölyn leviäminen ympäristöön estetään tarvittaessa kastelulla sekä suojaamalla seulastot ja muut huomattavat pölynlähteet peittein tai

koteloinnein. Seulonta tehdään polttoöljykäyttöisellä seulontalaitoksella. Laitos tankataan käyttöpäivinä ja muina aikoina säiliö on lähes tyhjä. Seulan alusta siltä osin, missä polttoainesäiliö sijaitsee, suojataan reunoilta korotetulla suojamuovilla.

Alueella varastoidaan maa-ainesta varastokasoissa, joiden korkeus vaihtelee 5...10 m välillä. Kasat sisältävät eri fraktioita olevaa jalostettua maa-ainesta. Valmistuotteiden varastot sijoittuvat kulloinkin käytössä olevan kaivukohdan läheisyyteen turhien siirtokuljetusten välttämiseksi. Näin ollen varastokasojen sijainnit vaihtelevat toiminnan edetessä. Varastokasoille tarvitaan alueita ottoalueen pohjatasoilta, tästä johtuen pohjatason jälkihoito voidaan tehdä viimeisimpänä vaiheena.

Polttoaineiden varastointi, työkoneet ja tukitoiminta-alueet

Alueella toimivat maansiirtokoneet ja –ajoneuvot ovat dieselkäyttöisiä. Seulalaitteiston ja maa-ainesottoalueella liikkuvien maansiirtoajoneuvojen polttoainetankit ovat suuruudeltaan noin 300 – 400 litraa. Työkoneiden polttoaine varastoidaan tukitoiminta-alueella.

Poltto- ja voiteluaineiden käsittelyalue tullaan rakentamaan ohjeelliseen sijaintipaikkaan betonituotetehtaan piha-alueelle tai muuhun myöhemmin tarkentuvaan sijaintiin varsinaisen kaivalueen ulkopuolelle. Tukitoiminta-alueen vedet on suunniteltu johdettavaksi öljynerottimen kautta pohjavesialueen ulkopuolelle tai alue katetaan.

Liikenteen järjestäminen

Maa-ainesten kuljetuksissa tullaan käyttämään lounaisosan Orimattilankadulta ottoalueelle johtavaa päällystettyä tieyhteyttä. Uusia tiejärjestelyitä ei ole tarpeen rakentaa ottotoiminnan jatkamista varten. Ottoalueen sisäisiä työmaateitä muodostuu ottotoiminnan edetessä eikä

niitä voida etukäteen yksityiskohtaisesti suunnitella. Ottoalueelta kuljetukset suuntautuvat Orimattilankadulle ja siitä edelleen länteen eli Uudenmaankadun suuntaan ja siitä edelleen valtatie 4:lle. Ottotoiminnan aiheuttaman raskaan liikenteen määrän kohteessa arvioidaan olevan keskimäärin noin 5-10 raskasta ajoneuvokäyntiä vuorokaudessa (arkisin), mikäli kuormassa on maa-ainesta 30-40 tonnia ja vuotuinen otto keskimäärin 27 600 m³ktr (55 200 t). Käytännössä kuljetuksissa on kuitenkin suuria kausittaisia vaihteluja. Maa-ainesten ottomäärä sekä kuljetusten määrä vaihtelee markkinatilanteen ja kiviaineksen kysynnän mukaan.

Jälkihoito

Ottoalueen jälkihoidon suunnittelun lähtökohtana on ollut pohjaveden suojelunäkökohtien ja maankäyttösuunnitelmien huomioiminen. Jälkihoitotoimenpiteiden tavoitteena on myös alueen luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja erityisesti monimuotoisen harjuluonnon palauttaminen alueelle. Jälkihoidon suunnittelussa on otettu huomioon kesien 2014, 2015 ja 2021 aikana tehdyt havainnot hakemusalueen länsipuolisen vanhan soranottoalueen kasvilajeista sekä niiden esiintymispaikoista ja niillä elävistä uhanalaisista perhosista.

Tehtyjen havaintojen mukaan vanhan lupa-alueen jo jälkihoidetussa länsiosassa soranottotoiminnalla muodostuneet avoimet alueet ja niille tehdyt jälkihoitotyöt ovat muodostaneet hyvät kasvuolosuhteet keltamaitteelle ja ketotuulenlennolle, ja näiden mukana alueelle on tullut uhanalaisia perhoslajeja (maitekiiltokääriäinen ja tuulenlentopussikoi).

Länsiosan pohjataso jälkihoidon periaatteita on noudatettu myös tämän suunnitelman mukaisen ottamisalueen jälkihoidon suunnittelussa. Koko vanhalle lupa-alueelle on laadittu Lahden kaupungin toimesta alustava maisemointi- ja virkistyskäyttösuunnitelma. Tämän hakemuksen jälkihoito

on suunniteltu siten, että alue muodostaa maisemoituna yhtenäisen kokonaisuuden ympäröivän maisemoidun lupa-alueen kanssa.

Nyt haettavalla lupa-alueella ei ole vielä tehty jälkihoitotoimenpiteitä, koska lupa alue on ollut kokonaisuudessaan toiminta-aluetta.

Ennen lopullisten jälkihoitotoimenpiteiden aloittamista alue siistitään.

Jälkihoitoa tehdään mahdollisuuksien mukaan vaiheittain ottotoiminnan etenemisen mukaan huomioiden kuitenkin mm. varastointiin tarvittava

alue. Koska ottoalue on suhteellisen pieni, on todennäköistä, että varsinaiset maisemointitoimet aloitetaan vasta toiminnan päättyessä.

Jälkihoidon suunnittelussa on huomioitu pohjaveden suojelunäkökohdat, alueella tehdyt luontoselvitykset, asiantuntijoiden tekemät havainnot sekä alueen maankäyttösuunnitelmat ja maisemalliset näkökohdat.

Tämän suunnitelman mukaiselle ottamisalueelle esitetään

jälkihoitotoimenpiteiksi erityisesti avomaamisen harjuluonnon monimuotoisuutta lisääviä toimenpiteitä. Alueelta kuorittuja ja vanhan ottoalueen reunoille varastoituja pintamaita on rajallinen määrä ja niitä on suunniteltu käytettäväksi erityisesti pohjatason jälkihoidossa pohjaveden suojelunäkökohdat huomioiden. Alueelle ei tuoda pintamaita vanhan toiminta-alueen ulkopuolelta. Tällä toiminnalla varmistetaan, että alueelle ei leviä uusia vieraslajeja.

Alueelle ei myöskään esitetä istutettavaksi puustoa, koska se vaarantaisi

hakijan käsityksen mukaan alueen avonaisuuden ja alueen harvinaisten

kasvien esiintymisen laajentumisen. Alueen pohjatasoa esitetään

jälkihoidettavaksi samoilla periaatteilla kuin ottamistoiminnan ulkopuolelle

jäävän länsiosan pohjataso. Alueen pohjatasolle levitetään alueen omia

pintamaita n. 5-10 cm kerros. Alueelle mahdollisesti kasvavien puiden

(tuulen mukana leviävät siemenet) voidaan antaa kasvaa alueelle. Alue

pyritään kuitenkin pitämään pääosin avoimena ympäristönä. Alueen reunat luiskataan kaltevuuteen 1:2. Tavoitteena on yhdistää alue luontevasti muuhun maisemoituun alueeseen.

YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET JA NIIDEN VÄHENTÄMINEN

Hakemusalue on Etelä-Suomen aluehallintoviraston 9.12.2016 myöntämän ja korkeimman hallinto-oikeuden 4.6.2020 vahvistaman vesilupa-alueen sisällä. Hakemusalueen läntiset osat vesiluvan II-alueella, mutta valtaosa hakemusalueesta kuuluu III-alueeseen. Haettavan lupa-alueen pinta-ala on 9,3 ha ja ottomäärä 276 000 m³, mikä on huomattavasti vähemmän kuin alkujaan vuonna 2015 Rudus Oy ja Lahden kaupunki hakivat.

Maa-aineslain mukainen vesilupa

Rudus Oy ja Lahden kaupungin Tekninen ja ympäristötoimiala, kunnallistekniikka hakivat yhdessä 15.10.2015 Lahden seudun ympäristölautakunnalta lupaa 6 285 000 m³:n soranotolle 42,12 hehtaarin alueelta. Maa-aineslupapäätösten valmistelusta vastaavana viranomaistahona vuonna 2015 toiminut Lahden seudun ympäristöpalvelut pyysi hakemuksesta lausuntoa Hämeen ELY-keskukselta.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue katsoi 14.12.2015 päivätyssä lausunnossaan, että suuresta avoimen ottoalueen pinta-alasta johtuen hakemuksen mukainen maa-ainesten ottaminen voi aiheuttaa pohjaveden laadun muuttumisen vuoksi pohjavesiesiintymän tilan ja käyttökelpoisuuden huononemista ja hankkeelle on vesilain 3 luvun 2 §:n ja maa-aineslain 3 §:n perusteella tarpeen hakea lupa aluehallintovirastolta. (VL 587/2011, 3 luku, 2 §; MAL 555/1981: 3 §)

Lausunnon perusteella Lahden seudun ympäristöpalvelut antoi 21.12.2015 luvanhakijoille kehotuksen hakea vesilain mukaista lupaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolta. Asian käsittelyä lykättiin maa-ainasetuksen 5 §:n mukaisesti, kunnes vesilupa-asia oli lainvoimaisesti ratkaistu (VNA 926/2005: 5 §).

Aluehallintovirasto antoi päätöksensä vesiluvasta 9.12.2016. Vesilupapäätöksessään Etelä-Suomen aluehallintovirasto hylkäsi vesilain mukaisen hakemuksen maa-ainesten ottamisalueen laajentamiseen lähemmäs pohjaveden ottamoa ja rajoitti maa-ainesten ottamista osittain nostamalla sallittua ottotasoa osittain ylemmäs poiketen hakemuksessa esitetystä.

Aluehallintovirasto katsoi päätöksessään, että pohjavedenottamosta noin 0,3–0,9 kilometrin etäisyydellä ollut osa-alue ja noin 0,4–1,0 kilometrin etäisyydellä ollut avaamaton osa-alue olivat pohjavedenottamon arvioidulla lähisuojavyöhykkeellä, ja viittasi hakemuksen muuttamisperusteina muun ohella alueen sijainnin pohjaveden muodostumisalueella ja pohjavedenottamon lähialueella.

Aluehallintoviraston päätöksessä on ottotoiminta velvoitettu vaiheistamaan siten, että kaivetut kohdat maisemoidaan osa-alueittain ottamisen etenemisen mukaan. Päätöksessä on rajoitettu polttoaineiden, öljyjen tai muiden haitallisten aineiden varastointia ja käyttöä ottoalueella. Lisäksi vesilupapäätöksessä on määräyksiä pohjaveden tarkkailuohjelman täydentämisestä ja raportoinnista, mahdollisista maa-ainestenoton aiheuttamista korvausvelvoitteista sekä toiminnan aloittamisesta ja lopettamisesta.

Hallinto-oikeuskäsittelyt

Hakijat valittivat vesilupapäätöksestä Vaasan hallinto-oikeuteen ja sen tekemästä päätöksestä edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Vaasan hallinto-oikeus piti 28.11.2018 voimassa Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksen. Korkein hallinto-oikeus antoi asiaa koskevan päätöksensä 4.6.2020, jossa se ei muuttanut Vaasan hallinto-oikeuden päätöstä. Hakijat päättivät peruuttaa yhteisen hakemuksensa vuonna 2021. Vesilupapäätös on edelleen voimassa. (ESAVI/2300/2016; VaHO 28.11.2018, 00429/17/5208; KHO 4.6.2020, 6103/1/18)

Vaasan hallinto-oikeuden valituksen hylkäyspäätöksen perustelujen mukaan merkityksellistä oli, voiko hankkeella olla haitallisia vaikutuksia tärkeään tai muuhun vedenhankintakäyttöön soveltuvaan pohjavesiesiintymään. Asiakirjoista saatua selvitystä kokonaisuutena harkiten Vaasan hallinto-oikeus arvioi, että mikäli hankealueella olisi vesilain mukainen suoja-alue, suunniteltu ottoalue sijoittuisi kokonaisuudessaan vedenottamon lähisuojavajöhykkeelle.

Asiassa oli korkeimmassa hallinto-oikeudessa erityisesti kyse siitä, miten vedenottamon lähisuojavajöhyke määritetään tilanteessa, jossa pohjavedenottamolle ei ole vahvistettu suoja-aluetta. Korkein hallinto-oikeus totesi, että pohjavedenottamolle voitiin vesilain mukaisessa menettelyssä vahvistaa suoja-alue. Mikäli pohjavedenottamolle ei ollut vahvistettu suoja-aluetta eikä sen lähi- ja kaukosuojavajöhykkeiden ulottuvuutta ollut muutoinkaan määritetty siten, että niiden arviointi perustui riittävän yksityiskohtaisiin maaperä- ja pohjavesitutkimuksiin ja luotettaviin virtausaikalaskelmiin, kuten pohjaveden virtausmallinnukseen, maa-ainesten ottotoiminnan sallittavuutta ei voitu perustaa yksinomaan hakijoiden tarkoittamassa oikeudellisesti sitomattomassa oppaassa esitettyihin yleisiin suojavajöhykkeiden ulottuvuuksiin ja niihin perustuvaan laskennalliseen lähisuojavajöhykkeen määrittelyyn.

Tällöin maa-ainesten ottamisen edellytykset oli arvioitava tapauskohtaisesti ottaen huomioon maa-ainesten ottamisesta aiheutuvat riskitekijät kokonaisuudessaan siten, että arviointi perustui olemassa olevaan tietoon pohjavesimuodostumasta ja sen merkitykseen vedenhankinnan kannalta sekä toiminnasta mahdollisesti pohjaveden laatuun ja määrään kohdistuviin vaikutuksiin.

Hallinto-oikeuksien käsittelyn lopputuloksena Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöstä ei muutettu ja se jäi lainvoimaiseksi.

Vaikutukset pohjaveteen

Toiminnalla on aluehallintoviraston myöntämä vesilain mukainen lupa, jonka määräykset on huomioitu tätä hakemusta laadittaessa.

Ottotoimintaa ei laajenneta uusille avaamattomille alueille. Tämän lupahakemuksen mukainen pohjan taso vastaa hakijan käsityksen mukaan vesilain mukaisen luvan mukaista tasoa. Ottotasoa syvennetään vain osalla aluetta.

Hakemuksen mukaisesti ottoalue pienenee vanhan luvan mukaisesta 74 hehtaarista 9,3 hehtaariin. Maa-ainesta otetaan vain tältä 9,3 hehtaarin alueella. Muualla vanha lupa-alue ainoastaan maisemoidaan erillisen lupahakemuksen mukaisesti.

Alin ottotaso on alueen keski- ja itäosasta +80 m ja länsiosassa +83 m. Ottotaso on määritetty siten, että ylimmän havaitun pohjaveden pinnantason + 74 m suojaksi jää 6 metrin suojakerros. Maa-ainesten ottotaso syvenee 3 – 5 metriä alueen keski- ja itäosassa nykytilanteeseen verrattuna. Alennettaessa maa-ainesottoa alimmillaan tasolle +80 m vajovesikerroksen paksuus pienenee noin puoleen nykytilanteesta ja sadevesien imeytyminen pohjavedeksi siten nopeutuu, mutta

muodostuvan pohjaveden määrä ei lisääny eikä toiminta vaikuta hakijan käsityksen mukaan pohjaveden pinnan tasoon.

Maa-aineksenoton laadullisten pohjavesivaikutusten kannalta merkittävin yksittäinen tekijä on maannoskerroksen poistaminen. Koska maa-aineksenottoalue on jo avoinna olevaa ottoaluetta, jossa ottotoiminta on jatkunut jo useamman vuosikymmenen ajan, ei ottotason syventämisestä hakemusalueella ole hakijan käsityksen mukaan odotettavissa vaikutuksia pohjaveden laatuun.

Pohjavedenpinnan yläpuolisen suojakerroksen paksuuden pienentyessä mahdollisten onnettomuus- ja vahinkotilanteiden seurauksena maahan joutuvat haitta-aineet voivat kulkeutua helpommin pohjaveteen.

Nykytilanteessa pohjaveden yläpuolinen suojakerrospaksuus on yli 10 metriä. Koska ottotason syventäminen toteutetaan jo avoinna olevalla ottoalueella, jossa maa-aineksenottoa on ollut jo useamman vuosikymmenen ajan, ei ottotason syventämisestä ole odotettavissa hakijan käsityksen mukaan merkittäviä laadullisia vaikutuksia pohjaveteen. Suunniteltu 6 metrin suojakerrospaksuus on tavanomainen ja jopa normaalia paksumpi maa-aineksenottoalueiden suojakerrospaksuus. Edelleen hakijan käsityksen mukaan hankkeen ei edellä esitetyn perusteella arvioida aiheuttavan sellaista pohjaveden laadun muuttumista, joka heikentäisi pohjavesiesiintymän tilaa tai käyttökelpoisuutta.

Jälkihoitotoimenpiteet nopeuttavat pohjavettä suojaavan maannoskerroksen palautumista ja osaltaan ehkäisevät ottamisen mahdollisia haitallisia pohjavesivaikutuksia. Esitetyillä luonnon monimuotoisuutta ja virkistyskäyttöä turvaavilla jälkihoitotoimenpiteillä ei katsota olevan vaikutusta pohjavesiolosuhteisiin. Koneiden ja laitteiden

käyttöön liittyvä pohjaveden pilaantumisriski hallitaan tässä suunnitelmassa kuvatulla tavalla

Ottamisalueen läheisyydessä ei ole talousvesikaivoja. Lähimmät kaivot ovat rengaskaivoja ja ne joko eivät ole käytössä tai ne ovat kesäisin kasteluvesikäytössä. Toiminnalle ei tule olemaan vaikutuksia näihin kaivoihin.

Polttoaineet

Alueella toimivat työkoneet, maansiirtokoneet ja –ajoneuvot ovat dieselkäyttöisiä. Niiden polttoainetankit ovat suuruudeltaan noin 300 – 400 litraa. Työkoneiden polttoaine varastoidaan tukitoiminta-alueella. Polttoaineiden käytöstä aiheutuu riskejä mahdollisissa vuototapauksissa, esimerkiksi maansiirtoajoneuvon polttoainesäiliön tai hydraulikkaletkun vaurioitumisen seurauksena.

Edellä kuvattujen onnettomuus- tai vahinkoriskien todennäköisyyttä voidaan hakijan käsityksen mukaan kuitenkin pitää pienenä ja vähäisempänä pohjavesialueen muuhun liikenteeseen verrattuna. Työkoneille tehdään päivittäistarkastuksia ja näin mahdolliset vuotokohdat havaitaan heti jo alkuvaiheessa. Mahdollisessa päästötilanteessa maahan joutuessaan öljy pidättyy maa-ainekseen ja sen kulkeutuminen pohjaveteen estetään nopeilla torjuntatoimenpiteillä. Mahdollinen päästö havaitaan heti ja se voidaan puhdistaa välittömästi maa-ainesottoalueen maansiirtokalustolla. Näin toimimalla mahdollinen onnettomuuden todennäköisyys on pieni ja mahdollisesta onnettomuudesta ei aiheudu haitallisia pohjavesivaikutuksia.

Seulan alusta siltä osin, missä polttoainesäiliö sijaitsee, suojataan reunoilta korotetulla suojamuovilla. Mahdollisen riskin aiheuttaa myös ilkivalta ja alueen luvaton käyttö esimerkiksi motocrossajoratana. Riskiä pyritään

vähentämään tiedottamisella sekä alueen porttien kiinnipitämisellä aukioloaikojen ulkopuolella.

Luonto

Renkomäen soranottoalueen maisemoinnissa tullaan huomioimaan Lahden kaupungin maakäyttötavoitteiden ja Rudus Oy:n LUMO-ohjelman mukaisesti luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja lisääminen sekä virkistys- ja retkeilykäyttö. Soranottoalueen luonnon monimuotoisuus tulee lisääntymään merkittävästi nykyiseen tilanteeseen verrattaessa. YVA-täydennyksen yhteydessä tehdyn linnustokatsauksen mukaan osa alueella nykyään esiintyvistä lajeista (mm. VU-laji kivitasku) esiintyy hankealueella nimenomaisesti ihmistoiminnan johdosta.

Ottoalue on avoinna olevaa soranottoaluetta. Nykytoiminta on mahdollistanut elinmahdollisuudet sellaisille lajeille, joita alueella ei esiintyisi ilman sitä (mm. kivitasku, monet pensaikkoisten ja avointen alueiden lajit kuten pikkutylli, västäräkki, punavarpunen, pikkulepinkäinen). Soranottoalueen jälkihoidetulta alueelta on kesien 2014, 2015 ja 2021 aikana havainnoitu uhanalaisia perhosia, jotka elävät avoimilla alueilla kasvavilla keltamaitteella sekä ketotuulenlennolla. Kyseisten kasvustojen leviäminen alueelle on mahdollistunut soranoton myötä eli niiden ja niitä ravintokasvinaan käyttävien uhanalaisten perhosten voidaan katsoa esiintyvän alueella ihmistoiminnan myötä. Alueen maisemointia on suunniteltu jatkettavaksi luonnon monimuotoisuutta turvaavalla ja lisäävällä tavalla.

Melu

Toiminnasta aiheutuva melu syntyy seulonnasta, kuormauksesta ja raskaasta liikenteestä. Seulonnan aiheuttama melutaso on yleensä varsin vähäinen. Valtioneuvoston ohjeiden mukaan melun ekvivalenttitasoksi

sallitaan päiväsaikaan lähimmässä häiriintyvässä kohteessa korkeintaan 55 dB (A). Klo 6-7 melu saa olla korkeintaan 50 dB (A). Vapaa-ajan asuinrakennuksessa melutaso ei saa ylittää 45 dB. Toiminta on alueella mahdollista järjestää siten, että melun raja-arvot eivät ylity häiriintyvissä kohteissa.

Renkomäen alueen melutilanteita on mallinnettu YVA selostuksen laadinnan yhteydessä. Meluvaikutusten kannalta merkittävimpiä toimintoja ovat maa-aineksen murskaus ja seulonta eri raekokoihin. Kuljetuksista aiheutuvat melutasot on huomioitu tehdyissä mallinuksissa. Melumallinnusten tulosten perusteella Renkomäen soranotto toiminta ei aiheuta 55 dB:n ohjearvo ylittäviä keskiäänitasoja. Nykytilanteeseen verrattaessa melutasot alenevat ottotasojen syventämisen myötä, koska toiminnot sijoittuvat alemmalle tasolle ympäröivään maanpintaan nähden. Toiminta sijoittuu lisäksi kauemmas asutuksessa, kuin mallinnuksessa on esitetty.

Mallinnuksessa on huomioitu myös murskaustoiminta, jota tämän hetken arvion mukaan ei suoriteta alueella. YVA:n yhteydessä selvitettiin myös liikenteen aiheuttaman melun leviäminen mallintamalla kuljetusten käyttämien teiden liikenteen keskiäänitasot Renkomäen ympäristössä sekä soranotto toiminnan kanssa että ilman soranotto toimintaa. Tehdyn mallinnuksen mukaan liikenteen keskiäänitaso ylittää päiväajan ohjearvon 55 dB kuljetusten käyttämien teiden melualueella myös ilman soranotto toimintaa. Orimattilankadun varrella, jossa soranotto toiminnan vaikutus keskiäänitasoon on merkittävin, keskiäänitaso nousee noin 0–2 dB, mutta melualueelle (yli 55 dB:n alueelle) ei tule yhtään kiinteistöä lisää. Liikenteen melualue kasvaa lähinnä Uudenmaankadun varrella, mutta siellä keskiäänitason nousu on vain noin 0,0–0,4 dB.

Pöly

Pölyämistä syntyy kuormauksesta, työmaaliikenteestä, kuljetuksista ja seulonnasta. Tuulisella säällä pölyä syntyy myös varastokasoista ja hienoainesta sisältävistä seinämistä. Hieno leijuva pöly leviää lyhyitä matkoja tuulen mukana. Merkittävin pölylaskeuma kohdistuu yleensä ottoalueelle tai sen välittömään läheisyyteen. Sateisina vuodenaikoina pölyn leviäminen on ilman kosteudesta johtuen vähäistä. Maa-aineksen käsittelyssä ja kuljetuksessa syntyviä pölyhaittoja vähennetään kastelulla.

Työmaateiden pölyämistä torjutaan harjaamisen ja kastelun lisäksi myös teiden säännöllisellä kunnostuksella. Varastokasat pyritään sijoittamaan siten, että tuulen aiheuttama pölyäminen on mahdollisimman vähäistä. Toiminnasta aiheutuvista ilmaan kohdistuvista päästöistä merkittävin on kiviainesperäinen mineraalipöly, jota syntyy maa-aineksen käsittelystä ja liikennöinnistä murskepintaisilla alueilla.

Toiminnan pölypäästöjen leviäminen ympäristöön on arvioitu YVA menettelyn yhteydessä laskennallisesti ja lähtötiedot on saatu muilla vastaavilla maa-ainesten ottoalueilla tehdyistä TSP- ja PM₁₀-pitoisuusmittauksista. Tehtyjen mallinnusten mukaan Renkomäen soranotto toiminnasta ei aiheudu ympäristön asuinalueille sellaisia PM₁₀-pölypitoisuuksia, joilla voisi olla asukkaiden terveydelle haitallisia vaikutuksia.

Saatujen tulosten ja arvioitujen keskimääräisten taustapitoisuuksien ei yhteenlaskettuna arvioida ylittävän valtioneuvoston asetuksessa ilmanlaadusta mukaisia kalenterivuodelle asetettuja raja-arvoja. Keskimääräisen vuorokausiliikenteen aiheuttamat päästöt ylittävät todennäköisesti useita kertoja vuodessa vuorokausikeskiarvon raja-arvon

(ylityksiä saa olla maksimissaan 35), mutta eivät kalenterivuodelle asetettua raja-arvoa. (VNA 79/2017: 4 §)

Tuulen alapuolella ja sorankäsittelyn toiminnan aikana pölypitoisuudet voivat lähiasutusalueilla olla hetkellisesti korkeampia, mutta ilmanlaadun ohjearvopitoisuuksien ylittymiset rajoittuvat mallinnuksen perusteella toiminta-alueelle ja sen välittömään läheisyyteen. Pölypitoisuudet tulevat pienenemään YVA-menettelyssä arvioituun tilanteeseen verrattaessa, koska pölyä aiheuttava ja seulontatoiminta siirtyy pääosin alemmalle ottotasolle ja ottotoiminta supistuu alueella merkittävästi.

Seulonnan pölyn leviäminen ympäristöön estetään tarvittaessa kastelulla sekä suojaamalla seulastot ja muut huomattavat pölynlähteet peittein tai koteloinnein. Sisäisestä liikenteestä aiheutuvaa pölyämistä rajoitetaan tarvittaessa mm. kastelemalla ajoreittien pintaa kuivana aikana ja laskemalla ajonopeuksia tuotantoalueella. Pölyämistä seurataan aistinvaraisesti ja tarvittaessa pölyn syntymisen ja leviämisen ehkäisemistoimia tehostetaan.

RISKIEN HALLINTA

Tässä suunnitelmassa esitetyt asiat ovat lähtökohtana ja ohjenuorana alueella tapahtuvalle maa-ainesten hyödyntämiselle. Suunnitelmaa voidaan muuttaa alueen kehityksen ja toiminnan kannalta parhaaseen mahdolliseen suuntaan yhteistyössä maa-ainesten ottoa valvovien viranomaisten kanssa. Käytännössä toiminnan kehitystä voidaan seurata ja suuntaa tarkistaa vuotuisissa katselmuksissa.

Rudus Oy on laatinut ISO 14001 –standardiin perustuen oman ympäristöjärjestelmänsä, jonka Inspecta Sertifiointi Oy on hyväksynyt

myöntämällään sertifikaatilla (15.6.2000). Rudus Oy:n ympäristöjärjestelmä tähtää jatkuvaan toiminnan parantamiseen ja kehittämiseen, oman toiminnan laatutason varmistamiseen sisäisin auditoinnein sekä sidosryhmien tekemien tiedustelujen ja antaman palautteen käsittelemiseen keskitetysti yksikkökokouksissa.

Maa-ainesten ottotoiminnassa ja jalostuksessa on käytössä vakiintuneet työtavat ja tekniikat ja niiden vaikutukset tunnetaan hyvin. Toimiala kehittyy säädösten, viranomaismääräysten ja markkinatalouden seurauksena ympäristöystävällisemmäksi ja turvallisemmaksi.

Tavanomaisessa soranottotoiminnassa ei hakijan käsityksen mukaan aiheudu sellaisia riskejä, joita voitaisiin pitää erityisen suurina turvallisuudelle tai ympäristölle. Soran otosta ja sen jalostamisesta ei aiheuta vaaraa maaperälle tai pohjaveden laadulle tai sen antoisuudelle, eikä toiminnasta aiheudu arvioinnin perusteella asutukselle ja ympäristölle muutakaan merkittävää haittaa tai vaaraa.

Pohjavedenpinnan yläpuolisen suojakerroksen paksuuden pienentyessä mahdollisten onnettomuus- ja vahinkotilanteiden seurauksena maahan joutuvat haitta-aineet voivat kulkeutua helpommin pohjaveteen. Maa-ainesottotoiminnasta aiheutuvaa päästöriskiä voidaan kuitenkin pitää vähäisenä. Suunniteltu 6 metrin suojakerrospaksuus on tavanomainen maa-ainesottoalueiden suojakerrospaksuus.

Teknisillä suojarakenteilla, onnettomuustilanteisiin varautumisella ja nopeilla torjuntatoimenpiteillä ehkäistään toiminnasta aiheutuvat pohjaveden laatuun kohdistuvat riskit. Alueella toimittaessa noudatetaan Rudus Oy:n ympäristöohjeita. Jätteiden varastointi hoidetaan asianmukaisella tavalla ja jätteet kuljetetaan haittaa aiheuttamatta pois alueelta asianmukaiseen vastaanottoaikaan.

Jätteiden joutumisesta maahan ja haitta-aineiden kulkeutumisesta maaperässä ei ole suurta vaaraa. Alueelle voidaan tuoda toimintaa valvovan viranomaisen niin hyväksyessä pieniä määriä puhtaita maa-aineksia alueen ulkopuolelta jälkihoitotarkoituksiin. Edellä mainittujen toimintatapojen ansiosta koko henkilökunta katsotaan olevan ajantasaisesti koulutettu toimimaan poikkeus- ja häiriötilanteissa ja inhimillisestä toiminnasta mahdollisesti johtuvat haitalliset vaikutukset tulevat olemaan vähäiset. Maa-ainesten mahdollisimman tehokas hyödyntäminen jo avatulta keskeisellä sijainnilla olevalla alueella on kestävä kehityksen mukaista ja vähentää tarvetta uusien kauempana olevien alueiden avaamiseen.

Tässä suunnitelmassa esitetty pienimuotoinen soranottoiminnan jatkaminen Renkomäen alueella on suunniteltu siten, että saatavilla olevat soravarat voidaan hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti vaarantamatta alueen pohjavettä tai aiheuttamatta muita merkittäviä ympäristövaikutuksia. Soranottoalueen jälkikäyttö esitetään tehtäväksi siten, että alueen luonnon monimuotoisuutta voidaan lisätä ja virkistyskäyttömahdollisuuksia parantaa.

Yleisesti voidaan todeta, että luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen syitä ovat muun muassa avoimien alueiden puute. Tästä johtuen monet avoimien alueiden lajit, kuten erityisesti perhoset ovat vähentyneet. Renkomäen soranottoalueen jälkihoidetusta länsiosasta kartoitettiin kesien 2014, 2015 ja 2021 aikana uhanlaisia perhoslajeja. Havainnot ovat osoitus siitä, että jälkihoidetun alueen luonnon monimuotoisuus on lisääntynyt. Ottoalue voi näin olla soranoton päätyttyä ja sen aikanakin elinympäristö harvinaistuneille lajeille myös pohjavesinäkökohdat huomioiden.

TOIMINNAN TARKKAILU

Pohjaveden tarkkailu

Pohjaveden laatua ja määrää ottamisalueella tarkkaillaan Lahden seudun ympäristöpalveluiden hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisella tavalla. Vahanen Environment Oy on laatinut Renkomäen soranottoalueelle pohjaveden tarkkailuohjelman (Pohjaveden tarkkailuohjelma Renkomäen soranottoalue ENV522 4.4.2014). Lahden maa-aineslupavalvontaviranomainen on hyväksynyt tarkkailuohjelman pienin tarkennuksin viranhaltijapäätöksellä 21.10.2014/§7.

Tarkkailu toteutetaan osana alueen yhteistarkkailua. Pohjavesiputki SP1/07 sijaitsee ottamisalueella.

Hakija esittää, että maa-ainesluvan määräyksiin kirjataan vesitarkkailuista määräys, jonka mukaan vesitarkkailua tulee tehdä lainvoimaisen vesilain mukaisen luvan mukaisesti.

Vesilain mukaisessa luvassa on määräys, jonka mukaan ennen maa-ainesten ottotoiminnan aloittamista, tarkkailuohjelmaa on päivitettävä Hämeen ELY-keskuksen kanssa sovittavalla tavalla. Rudus Oy tulee käymään tarvittavat keskustelut ELY-keskuksen kanssa tarkkailun laajuudesta. Selvyyden vuoksi tarkkailumääräysten tulisi olla yhteneväiset eri lupien välillä.

Muu tarkkailu

Melu- ja pölypitoisuuksia seurataan aistinvaraisesti.

HAKEMUS TOIMINNAN ALOITTAMISEKSI MAHDOLLISESTA
MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA

Rudus Oy hakee maa-ainelain 21 §:n mukaista lupaa aloittaa toiminta mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Perusteluna esitetään, että kyseessä on olemassa oleva maa-ainesten ottoalue, jolla on ollut ottotoimintaa vuosikymmeniä. Alueella on voimassa vesilain mukainen lupa ottotoiminnan jatkamiseksi. Toiminnan aloittaminen ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Hakija sitoutuu asettamaan vaadittavan vakuuden, jonka suuruudeksi ehdotetaan 10 000 euroa.

ASIAN KÄSITTELY

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemus on kuulutettu 14.9.2022. Hakemusasiakirjat ovat olleet nähtävänä 14.9. - 14.11.2022 Lahden palvelutorin Lahti-Pisteessä ja Lahden kaupungin verkkosivuilla www.lahti.fi/ajankohtaista kohdassa kuulutukset. Naapureilla ja niillä, joiden oikeutta tai etua hakemuksessa esitetty toiminta saattaa koskea, on ollut mahdollisuus muistutuksen tekemiseen. Myös muilla kuin asianosaisilla on ollut mahdollisuus ilmaista mielipiteensä asiasta.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta jätettiin yksi muistutus. Muistuttaja toteaa, että lupahakemuksessa haettu pitkä maa-ainesten ottolupa-aika aiheuttaa merkittävää viivästystä maisemointiin ja alueen saamiseksi kokonaisuudessaan luonnontilaan sekä virkistyskäyttöön. Luvassa haettavan maa-aines ottomäärän perusteella ei ole perusteltua myöntää pitkää ottolupaa, joka estää alueen kokonaisvaltaisen kehittämisen ja loppuunsaattamisen 31.12.2024 mennessä. Maa-ainesten otto-aika tulisi ehdottomasti rajata vain arkipäiviin 6-20 väliseen aikaan. Mitään tarvetta

viikonlopun puhumattakaan yönaikaiseen soranottoon muistuttaja ei näe. Viikonloput sekä yöaika tulee rahoittaa asukkaille sekä ympäristölle.

Myöskään maa-aineksen seulontaa ei tule sallia kuin arkena klo 6-20 välisenä aikana, jotta ääni ja pölyhaitat minimoidaan. Mielestäni ei ole järkevää enää riskeerata pohjavesiä laskemalla ottotasojä edelleen. Koska kaupunki kasvaa ja sen ympäristö muuttuu sekä kehittyy, on ainoa perusteltu ympäristön ja luonnon huomioiva ratkaisu siirtää ottotoiminta pois näin keskeiseltä kaupunkialueelta ja edetä maisemointi-/virkistys - aluesuunnitelmien mukaan siten, että kaikki maisemointi loppuunsaatetaan 31.12.2024 mennessä.

Renkomäen soranotto on vuosien saatossa aiheuttanut monelle kiinteistönomistajalle ja alueen käyttäjille merkittävää melu-, pöly-, värinä- ja liikenne- ja visuaalista-haittaa. Lisäksi alueen käyttömahdollisuudet virkistystoimintaan ovat vuodesta toiseen pienentyneet. Suurimpana haittana on Renkomäen ja siltä osin kaupungin ympäristön turmeltuminen.

Maisemoinnin sekä alueelle suunnitellun virkistysalueen alullepano sekä loppuunsaattaminen 31.12.2024 mennessä, tulisi varmasti kohottamaan Etelälahden julkisivukuvaa myös kaupungin ulkopuolelle ja siten lisää alueen kiinnostusta. Alueen kuntoon saattaminen (ennallistaminen) lisää hiilinieluja ja siten lisää ympäristön hyvinvointia.

Lausunnot

Lausuntopyyntö lähetettiin seuraaville tahoille:

Lahden kaupunkisuunnittelun vastuualue, Lahden ympäristöterveyden vastuualue, Lahti Aqua Oy, Päijät-Hämeen pelastuslaitos, Hämeen ELY-keskus, Hartwall Oy, Renkomäen omakotiyhdistys sekä Salpausselän

luonnonystävät ry. Hämeen ELY-keskusta pyydettiin täydentämään lausuntoaan ja täydennyksestä pyydettiin lausunnot samoilta tahoilta.

Lausunnot antoivat Lahden kaupunkisuunnittelun vastuualue, Päijät-Hämeen pelastuslaitos, Lahti Aqua Oy sekä Hämeen ELY-keskus pyydetysti täydennettynä. Lahden ympäristöterveyden vastuualue ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa hakemuksesta. ELY-keskuksen täydennetystä lausunnosta hakija ja Lahden kaupunkisuunnittelun vastuualueet antoivat vastineensa. Renkomäen asukasyhdistys antoi lausunnon täydennyksestä, johon hakija antoi vastineensa

Lahden kaupungin kaupunkisuunnittelun vastuualue lausuu

hakemuksesta seuraavaa:

Alueella on voimassa Lahden läntisten osien osayleiskaava (Y-202), joka hyväksyttiin Lahden kaupunginvaltuustossa 27.6.2016, ja se sai lainvoiman 5.10.2017. Lahden ja Nastolan yhdistymisen jälkeen Lahden yleiskaavasta tuli Lahden läntisten alueiden osayleiskaava. Ottoalue sijoittuu kaavassa retkeily- ja ulkoilualueelle (VR) sekä asuinalueelle (A). Lisäksi alue on merkitty maa-ainesten ottoalueeksi (eo) sekä pohjaveden muodostumisalueeksi.

Lahdessa yleiskaavaa tehdään rullaavasti valtuustokausittain ja uusi yleiskaavakierros 2017-2020 käynnistyi vuonna 2017. Ko. kierroksella yleiskaavan kanssa samaan prosessiin liitettiin kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen ja prosessi nimettiin Lahden suunta-työksi. Vuonna 2020 valmistui Lahden suunta -ehdotus, joka käsittää Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Lahden suunta -työn 25.1.2021. Ehdotuksesta jätettiin Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen kaksi yleiskaavaa

koskevaa valitusta. Hallinto-oikeus hylkäsi valitukset. Hallinto-oikeuden päätöksen valitusaika päättyi 11.11.2022.

Voimaantulleessaan Lahden yleiskaava 2030 tulee korvaamaan Lahden läntisten osien osayleiskaavan.

Lahden yleiskaavassa 2030 (Y-203) ottoalue on merkitty merkinnällä EO/VR1, maa-aineksen ottoalue, joka toiminnan päätyttyä muutetaan retkeily- ja ulkoilualueeksi. Pohjavesialueella tehtävät toimenpiteet tulee suunnitella niin, ettei pohjaveden laatu heikkene tai antoisuus pienene. Alueen maisemointi tehdään samanaikaisesti kaivuun edetessä. Maa-ainesten ottaminen on yleiskaavan mukaista.

Rudus Oy ja Lahden kaupungin Kaupunkitekniikan vastuualue hakevat erillistä maa-ainekslain (555/1981) mukaista lupaa vuosina 17.6.1987 - 30.6.2017 voimassa olleen Renkomäen maa-ainekslupa-alueen maisemoimiseksi kiinteistöiltä 398-407-2-280, 398-407-2-34, 398-407-2-302, 398-407-2-334, 398-407-2-180, 398-22-9903-4, 398-407-2-302, 398-407-2-250, 398-407-2-314, 398-407-1-149, 398-407-1-158, 398-407-1-156 ja 398-407-3-75.

Maisemointi ja tämän hakemuksen mukainen maa-ainesten ottaminen on suunniteltu kolmeen vaiheeseen siten, että vaiheet I ja II käsittävät erillisellä luvalla tehtävät maisemointityöt ja vaihe III tämän hakemuksen mukaisen maa-ainesten ottamisen ja alueen maisemoinnin. Etelä-Suomen alueviraston päätöksen mukaisesti osa-alueella III maa-ainesten oton saa aloittaa sen jälkeen, kun Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on todennut osa-alueiden I ja II jälkihoitotoimenpiteet tehdyiksi hyväksyttävällä tavalla.

Alueen maisemoinnissa tulee ottaa huomioon Lahden kaupungin toimesta laadittu maisema- ja virkistyskäyttösuunnitelmaluonnos. Luonnosta tarkennetaan lupakäsittelyn jälkeen.

Renkomäen maa-ainesten ottoalueen länsiosa on jo maisemoitu ja tältä osin alueen kaavamerkintä ja -määräys on Lahden yleiskaavassa 2030 (Y-203) esitetty vastaamaan tavoiteltua lopputilannetta retkeily- ulkoilualueena (VR). Vaiheen I ja II maisemoitavat alueet tullaan vastaavasti muuttamaan VR-alueeksi alueiden maisemoinnin myötä.

Alueelle muodostuu vaiheen I ja II maisemoinnin valmistuttua laaja yhtenäinen alue, jolle voidaan jo toteuttaa retkeilyyn, ulkoiluun ja virkistykseen liittyviä toimintoja. Alueen laaditun maisema- ja virkistyskäyttösuunnitelman mukaan alueelle on muodostumassa monipuolinen alue kuntalaisten käyttöön erilaisine urheilu- ja ulkoiluaktiiviteettien myötä. Kulkuyhteys edellä kuvatuille virkistäytymiseen tarkoitetuille alueille tapahtuu Simolankadun kautta. Vastaavasti Rudus Oy:n hakemuksen mukaiselle maa-ainesten ottoalueelle kulku tapahtuu Simolankadun kautta. Ottoalueelle kulkeva yhteys ja kaikki raskas rekkaliikenne tulevat näin ollen kulkemaan jo maisemoidun ja virkistykseen soveltuvan alueen halki aiheuttaen melu, pöly ja turvallisuushaittaa alueen mahdolliselle virkistyskäytölle.

Maa-aineisten ottoluvan myöntäminen käytännössä estää jo maisemoidun alueen ottamisen virkistyskäyttöön ennen ottotoiminnan loppumista, eikä tämä ole alueen tavoitteiden mukaista.

Alueen virkistysmahdollisuuksien käyttöönoton lisäksi lupapäätöksessä tulee ottaa huomioon maa-ainesten ottamisen aiheuttavat riskitekijät pohjaveden laadulle ja määrälle. Lahti Aqua Oy:n Renkomäen vedenottamo sijaitsee pohjavesialueen pohjoisosassa valtatie 4 pohjoispuolella.

Vedenottamo on merkittävä erityisesti Lahden elinkeinoelämälle. Renkomäen vedenottamolta johdetaan vettä Hartwall Oy:n tehtaalle. Alueella ei tule sallia sellaisia toimia, jotka aiheuttavat riskin pohjavesiolosuhteiden muutoksille.

Päijät-Hämeen pelastuslaitos esittää pelastusviranomaisena lausuntonaan seuraavaa:

1. Hakemuksesta ei käy ilmi rakennettavan tukitoiminta-alueen maaperän suojausrakenne polttoaine- ja kemikaalivuotoihin varautumiseksi taikka polttoaineen varastosäiliön tietoja. Hakemusta tulee täydentää näiltä osin.
2. Vuotojen hallinnassa tulee huomioida varastosäiliön täyttötapahtuman osalta mahdollisen vuodon talteenotto ja esittää kuvaus, miten seulontalaitteisto aiotaan tankata kaivualueella. Hakemusta tulee täydentää näiltä osin. Vuotojen hallinnan periaatteita on esitetty esimerkiksi Tukes-oppaassa Kemikaalivuotojen ja sammutusjätevesien hallinta 2019.
3. Mikäli tukitoiminta-alueen hulevesien poisto tapahtuu öljynerottimen kautta, tulee öljynerotin kytkeä ympärivuorokautiseen valvontaa ja hulevesiviemäri tulee varustaa sulkuventtiilillä.
4. Alueelle tulee varata öljyntorjuntakalustoa ja alkusammutuskalusto polttoainesäiliön ja seulontalaitteiston läheisyyteen.
5. Varastosäiliön ja seulontalaitteiston täyttötapahtumaan, öljyvuotojen ja öljyvahingon varalta tulee olla toimintaohjeet
6. Mikäli polttoaineen varastointimäärä on vähintään 10 tonnia, tulee vähintään kuukausi ennen varastoinnin aloittamista tehdä

pelastusviranomaiselle ilmoitus vaarallisten kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista.

Hämeen ELY-keskuksen lausunnossa Rudus Oy:n Renkomäen maa-aineslupahakemuksesta todetaan seuraavaa:

Rudus Oy hakee maa-aineslupaa soran ja hiekan ottamisen jatkamiseen Renkomäen soranottoalueella kiinteistöillä 398-407-12-0, 398-407-2-282 ja 398-407-2-292. Muulta osin vanha ottamisalue tullaan maisemoimaan samanaikaisesti vireillä olevan maisemointia koskevan luvan mukaisesti.

Hakemuksen mukainen ottamisalueen pinta-ala on 9,3 ha, josta kaivualuetta on 7,7 ha. Otettavan aineksen määrä on 276 000 m³. Lupaa haetaan 10 vuodeksi. Renkomäen soranottoalueen viimeisin maa-aineslupa on myönnetty vuonna 1987 ja sen voimassaolo päättyi 30.6.2017. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 9.12.2016 myöntänyt alueen maa-ainestenottoon vesilain mukaisen luvan, joka on tullut lainvoimaiseksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 4.6.2020.

Rudus Oy hakee lupaa aloittaa maa-ainesten ottaminen ennen lupapäätöksen lainvoimaisuutta.

Ottamisalue sijaitsee Renkomäki-nimisellä (0439802) vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella. Ottamisalueesta noin 700 m pohjoiseen sijaitsee Renkomäen pohjavedenottamo. Pohjaveden virtaussuunta on ottamisalueelta kohti vedenottamo. Alin suunniteltu ottotaso on ottamisalueen länsiosassa +83 ja itäosassa +80. Ylimmän pohjavesipinnan yläpuolelle jää 6 metrin suojakerros.

Maa-ainesten ottaminen ja jälkihoito tehdään vaiheittain. Otto tapahtuu ensin kiinteistöillä 2:282 ja 2:292, jotka sijoittuvat vesilain mukaisen luvan vaiheeseen II. Otto etenee kiinteistölle 12:0 vasta, kun kiinteistöille 2:282 ja

2:292 on levitetty pintamaat. Hämeen ELY-keskus on 7.12.2021 antanut lausunnon koskien vanhan lupa-alueen maisemointisuunnitelmaa ja maisemoinnin aikataulua. Vesiluvan ja ELY-keskuksen lausunnon mukaan osa-alue II tulee olla kokonaisuudessaan maisemoituna viimeistään 31.12.2024.

Yleiskaavoituksessa ottamisalue on merkitty maa-aineksen ottoalueeksi, joka toiminnan päätyttyä muutetaan retkeily- ja ulkoilualueeksi. Ottamisalue sisältyy tekeillä olevaan Renkomäen soranottoalueen maisema- ja virkistysaluesuunnitelmaan.

Hakemuksen mukaisen alueen ympäristöstä on runsaasti havaintoja harvinaisesta kasvi- ja perhoslajistosta. Luontoselvityksen toimenpidesuosittelun mukaan avointen paahdeympäristöjen luontoarvojen säilyttämiseksi alueelle ei kannata tuoda uusia, tuotteistettuja kasvualustoja, eikä tehdä metsityksiä tai istuttaa puutarhamaisia, tavanomaiselle viherrakentamiselle tyypillisiä istutuksia.

Kasvualustoina tulisi käyttää alueen nykyisiä pintamaita ja hyödyntää siellä jo olevaa, arvokasta siemenpankkia. Jos alueelle tuodaan uutta kasvualustaa muualta (esim. vastaavan harjukasvillisuuden siirtojen yhteydessä), tulee sen olla paahdeympäristön kasvillisuudelle sopivaa.

Suunnitelman mukaisella maisemoinnilla Renkomäen soranottoalueelle jää avonaista alaa hieman yli 20 hehtaaria, mikä on noin 11 % Renkomäen vedenottamon valuma-alueesta. Vesiluvan mukaan avoimena olevan ottamisalueen pinta-alaa on seurattava ja tulokset raportoitava ELY-keskukselle karttaesityksenä vuosittain.

Ottamisalueella tehdään maa-ainesten seulontaa polttoöljykäyttöisellä seulontalaitoksella. Seulon alusta siltä osin, missä polttoainesäiliö sijaitsee, suojataan reunoilta korotetulla suojamuovilla. Työkoneiden polttoaineet

varastoidaan tukitoiminta-alueella, joka tullaan rakentamaan betonituotetehtaan piha-alueelle tai muualle varsinaisen kaivun alueen ulkopuolelle. Tukitoiminta-alueen vedet johdetaan öljynerottimen kautta pohjavesialueen ulkopuolelle tai alue katetaan.

Hakija esittää, että maa-ainesten oton pohjavesitarkkailua tehdään vesilain mukaisen luvan mukaisesti. Vesilain mukaisessa luvassa on määräys, jonka mukaan ennen maa-ainesten ottotoiminnan aloittamista, tarkkailuohjelmaa on päivitettävä Hämeen ELY-keskuksen kanssa sovittavalla tavalla. Hämeen ELY-keskus on 14.11.2022 antanut liitteenä olevan lausunnon Lahden kaupungin ja Rudus Oy:n esityksestä tarkkailusuunnitelman päivittämiseksi.

Hämeen ELY-keskus katsoo, että suunniteltu maa-ainesten ottaminen on mahdollista toteuttaa niin, ettei se ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:n rajoitusten kanssa. Hakemus on vesiluvan ja ELY-keskuksen 7.12.2021 antaman lausunnon mukainen. Asian käsittelyssä tulee ottaa huomioon seuraavaa:

- Kiinteistöllä 12:0 tulee maa-ainesten otto ja jälkihoito tehdä kahdessa vaiheessa tai tehdä alueen jälkihoito kaivun edetessä sitä mukaa, kun lopullinen pohjataso on saavutettu.
- Hämeen ELY-keskus tulee kutsua mukaan vesilain mukaisen luvan osa-alueiden I ja II maisemointia koskevaan tarkastukseen.
- Alueella käytettävien aineiden, koneiden ja laitteiden sijoitus-, säilytys- ja tankkauspaikat on rakennettava ja toiminta muutoinkin järjestettävä niin, ettei toiminnasta voi aiheutua pohjaveden tai maaperän pilaantumisen vaaraa. Pohjavesialueella polttoainesäiliöiden sekä murskaus- ja seulontalaitteistojen vuotojenhallinta tulee järjestää kaksinkertaisen suojauksen periaatteen mukaisesti. kaksinkertaisessa

suojuksessa sekä ensisijaisen että toissijaisen suojuksen tulee muodostaa aukottomat, toisistaan riippumattomat suojauskokonaisuudet. Suojatuille alueille kertyvien sadevesien keräily ja käsittely on järjestettävä niin, että likaisten sadevesien imeytyminen maaperään pohjavesialueelle ei ole mahdollista.

- Pohjavesitarkkailu tulee tehdä liitteenä olevan lausunnon mukaisesti täydennettynä.
- Jälkihoidon ja pohjaveden tilan seuranta tulee jatkaa vähintään 3 vuotta ottamisen päätyttyä.

Hämeen ELY-keskuksen 20.3.2023 päivätyssä lausunnon täydennyksessä todetaan seuraavaa:

Renkomäen alueella elää kaksi erittäin uhanalaista ja erityisesti suojeltavaa perhoslajia, tuulenlentopussikoi ja maitekiiltokääriäinen. Lahden kaupunki on pyytänyt täydennystä Hämeen ELY-keskuksen lausuntoon maa-aines- ja maisemointihakemusten vaikutuksista näiden kahden erityisesti suojeltavan perhosen esiintymiseen alueella. Samalla Lahden kaupunki on pyytänyt ELY-keskusta myös arvioimaan em. lajien esiintymispaikkojen rajaustarvetta.

Hämeen ELY-keskus täydentää lausuntoaan seuraavasti:

Molemmat perhoslajit, sekä tuulenlentopussikoi että maitekiiltokääriäinen, ovat riippuvaisia niiden toukkien ravintokasvien ketotuulenlennon ja keltamaitteen esiintymisestä. Nämä kasvit ovat sopeutuneet kasvamaan avoimissa ja kuivissa ympäristöissä, esim. vanhoissa sorakuopissa.

Lisäksi varsinkin yksivuotisen ketotuulenlennon esiintyminen vaihtelee voimakkaasti vuosittain.

Maa-aineksenotolla ei itsessään katsota olevan vaikutusta ketotuulenlennon ja keltamaitteen menestymiselle alueella. Maa-aineksenottoalueet sijaitsevat lisäksi niin kaukana erityisesti suojeltavien perhosten tärkeimmistä esiintymisalueista, että maa-aineksenotosta aiheutuvien haittavaikutusten (pöly, yms.) ei katsota heikentävän em. perhosten menestymistä alueella.

Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan erityisesti suojeltavan lajin rajauspäätös (luonnonsuojelulaki 47 §) soveltuu huonosti näiden korvaavissa elinympäristöissä elävien perhoslajien suojelemiseksi. Molempien perhoslajien esiintyminen alueella on sen sijaan turvattavissa maisemoinnin ja jälkihoidon tarkalla ja pitkäjänteisellä suunnittelulla. Tärkeintä on turvata perhoslajien ravintokasvien menestyminen alueella. Ketotuulenlento vaatii menestyäkseen muusta kasvillisuudesta vapaata kasvutilaa, jota tulee siis olla jatkuvasti saatavilla.

Alueen länsiosat on jo maisemoitu, mutta maisemointia alueen itäosissa tulee jatkaa monimuotoisuutta turvaavalla ja lisäävällä tavalla. Loppuosaa alueesta maisemoitaessa tulee käyttää kasvualustoina alueen nykyisiä pintamaita ja hyödyntää siellä jo olevaa, arvokasta siemenpankkia. Jos alueelle tuodaan uutta kasvualustaa muualta (esim. vastaavan harjukasvillisuuden siirtojen yhteydessä), tulee varmistua siitä, että se on paahdeympäristön kasvillisuudelle sopivaa. Komealupiinin kasvustot tulisi saada poistettua koko alueelta. Lisäksi alueen avoimuutta tulee ylläpitää ja tarvittaessa myös poistaa varjostavaa kasvillisuutta.

Alueelle tulee laatia kokonaisvaltainen hoito- ja kehittämissuunnitelma, jossa huomioidaan sekä virkistyskäytön kehittäminen ja uudet toiminnot että myös pitkäjänteinen luontoarvojen vaaliminen. Suunnitelmassa tulee määritellä kuviokohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet kasvillisuuden hoidolle

vähintään kymmenen vuoden ajalle. Siten tällä suunnitelmalla varmistetaan, että alueella on koko ajan riittävästi avointa kasvuympäristöä sekä ketotuulenlennolle että keltamaitteelle.

Kokonaisuudessaan Renkomäen vanhaa soranottoaluetta olisi suositeltavaa kehittää ekosysteemipuistona, jossa voitaisiin suojella ja ylläpitää paahdeympäristön lajistoa. Suuren pinta-alansa ansiosta Renkomäessä olisi mahdollista lisätä nykyisin alueella esiintyvien kasvilajien lisäksi muutakin Lahden seudulle tyypillistä, umpeenkasvusta kärsivää arvokasta harjulajistoa. Tällaisia lajeja olisivat esim. kangasvuokko, idänkeulankärki, pohjanmasmalo, harjuajuruoho ja nuokkukohokki.

Lahti Aqua Oy on antanut lausunnon asianumerolla 3099/2021, jossa käsitellään Rudus Oy:n ja Lahden kaupungin kaupunkitekniikan yhteistä, maisemointiin tähtäävää, maa-aineslupahakemusta. Lahti Aqua Oy:n lausunnossa käsitellään kuitenkin lähinnä tätä Rudus Oy:n erillistä maa-aineslupahakemusta, joten lausunto on esitetty myös tässä yhteydessä.

Lahti Aqua Oy:n lausunnossa maa-ainesten oton lupahakemuksesta todetaan, että Rudus Oy hakee maa-ainelain (555/1981) mukaista lupaa maa-ainesten ottamiseen kiinteistöiltä 398-407-12-0, 398-407-2-282 ja 398-407-2-292. Ottoalue sijaitsee Renkomäen (0439802) I-luokan pohjavesialueella.

Lahti Aqua Oy:n Renkomäen vedenottamo sijaitsee noin 0,3–1,2 km:n etäisyydellä paikasta, josta Rudus Oy hakee maa-ainesten ottolupaa. Pohjavesi virtaa ottoalueelta kohti Renkomäen vedenottamoa. Maa-aineksen otto aiheuttaa riskin pohjaveden laadulle.

Renkomäen vedenottamolla on jo havaittu mm. kohonneita sulfaattipitoisuuksia. Renkomäen soranottoalueella on voimassa Vesilain mukainen lupa maa-ainesten ottamiseen:

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto 9.12.2016
- Vaasan hallinto-oikeus 28.11.2018
- Korkein hallinto-oikeus 4.6.2020. Päätös sai lainvoiman Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen myötä.

Em. Vesilain mukainen lupa maanotolle on voimassa eri osa-alueille seuraavasti:

- osa-alue I 31.12.2021 saakka
- osa-alue II 31.12.2022 saakka
- osa-alue III 31.12.2029 saakka

Nyt Rudus hakee ottolupaa alueelle, joka sijaitsee osittain alueella II ja osittain alueella III. Lahti Aqua Oy:n näkemyksen mukaan osa-alueella II sijaitsevalle alueelle ei voi myöntää ottolupaa, koska sen Vesilain mukainen lupa ei ole enää voimassa 31.12.2022 jälkeen.

Rudus hakee lupaa maa-aineksen otolle 10 vuodeksi. Lahti Aqua Oy:n näkemyksen mukaan lupaa ei voida myöntää pidemmälle kuin, mitä Vesilain mukainen lupa on voimassa. Eli osa-alueelle III maksimissaan vuoden 2029 loppuun saakka.

Vesilain mukaisen luvan lupamääräysten kohdassa 2 todetaan seuraavaa: Ottotoiminta on toteutettava vaiheittain siten, että kaivetut kohdat maisemoidaan osa-alueittain ottamisen etenemisen mukaan.

Osa-alueella III maa-ainesten oton saa aloittaa sen jälkeen, kun Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat - vastuualue on todennut osa-alueiden I ja II jälkihoitotoimenpiteet tehdyiksi hyväksyttävällä tavalla.

Lahti Aqua Oy:n pitää tätä vaatimusta erittäin tärkeänä, eikä maa-ainesten ottoa saa aloittaa osa-alueella III ennen kuin osa-alueet I ja II on maisemoitu.

Renkomäen omakotiyhdistyksen lausunto 31.3.2023 Hämeen ELY-keskuksen lausunnon täydennyksestä sekä Rudus Oy:n maa-aineslupahakemuksesta:

Haitat sorakuopan luonnolle ja virkistyskäytölle

Hämeen ELY-keskus toteaa täydennyslausunnossaan 20.3.2023 seuraavasti: "Alueelle tulee laatia kokonaisvaltainen hoito- ja kehittämissuunnitelma, jossa huomioidaan sekä virkistyskäytön kehittäminen ja uudet toiminnot, että myös pitkäjänteinen luontoarvojen vaaliminen". Olemme samaa mieltä ELY-keskuksen kanssa. Mikäli Renkomäen sorakuopalla jatketaan aktiivista maa-ainesten ottoa vielä 10 vuotta (Ruduksen maa-aineslupahakemus, 3190/2022) tämä ei tue sorakuopan alueen virkistyskäyttöä tai luontoarvoja, vaan hidastaa alueen kehitystä merkittävästi.

Ruduksen maa-ainesten ottosuunnitelmassa arvioidaan, että arkipäivisin sorakuopalla tulee olemaan noin 5-10 raskasta ajoneuvokäyntiä vuorokaudessa. Näiden ajoneuvojen reitti kulkee maisemoitava-alue II:n läpi. Tämä liikenne tulee häiritsemään maisemoitavan alueen virkistyskäyttöä suuresti; raskas sorankuljetusliikenne on paitsi meluisaa, myös turvallisuusriski maisemointialue II:n alueella liikkujille.

Suunnitellulla soranottoalueella Renkomäen omakotiyhdistyksen toimesta kokeiltiin mm. frisbeegolf rataa yhteistyössä frisbeegolf ammattilaisten kanssa. He totesivat alueen loistavaksi pelikentäksi. Osallistujia oli runsaasti ja nuoret osallistujat olivat erittäin innostuneita mahdollisuudesta uuteen liikuntamuotoon Renkomäessä. Hämeen ELY-keskuksen lausunnossa

20.3.2023 todetaan, että "Alueen avoimuutta tulee ylläpitää ja tarvittaessa myös poistaa varjostavaa kasvillisuutta". Sorakuopalle sijoitettu frisbeegolf-rata tukisi myös tätä tavoitetta. Mikäli Rudus jatkaa aktiivista maa-ainesten ottoa sorakuopan alueella vielä 10 vuotta, tämä hidastaa virkistysalueen kehitystä merkittävästi. Esimerkiksi erittäin toivottu ja alueelle luontaisesti sopiva frisbeegolf-rata ei pääsisi toteutumaan edes maisemoiduille alueille sorankuljetusliikenteen vuoksi.

Lahden kaupungin metsäyksikkö ja omakotiyhdistys ovat päivittäneet harjun luotopolun suunnitelmaa ja se on toteutumassa keväällä 2023. Tarvittavat kyltit ovat tietääksemme jo valmistuneet. Jos alueen vieressä työstetään kiviainesta ja melutaan, on luonnon aistiminen mennyttä.

Haitat asuinalueelle

Sorakuljetusten rekkaliikenne alkaisi taas Orimattilankadulla. Toiminta on aiemminkin aiheuttanut tievarren asukkaille harmia kuten pölyä ja meteliä, mikä nyt jatkuisi. Orimattilankadun ja Simolankadun risteys sijaitsee alamäessä ja näkyvyys Simolankadulle on heikko. Tässä syntyy helposti vaaratilanteita Orimattilankadun kevyelle liikenteelle, kuten monitoimitalo Auran oppilaille.

Soranottoalue on erittäin lähellä asutusta. Maa-ainesta jalostetaan ottoalueella seulomalla polttoöljykäyttöisellä seulontalaitoksella. Jo polttomoottori aiheuttaa merkittävän melun ja lisäksi vielä soran ja sen kiviaineksen käsittely sinänsä tuo melua ja pölyä jopa myöhään illalla. Tämä toiminta ei kuulu omakotiasutuksen viereen.

Renkomäen omakotiyhdistys on erityisen huolissaan maa-ainesten oton aiotusta kestosta (10 v). Ruduksen maa-ainesten ottosuunnitelmassa todetaan, että edellisen luvan voimassa olon aikana soraa on otettu alueelta keskimäärin 300 000 – 700 000 m³tr vuodessa. Nyt arvoitu määrä

on vain 276 000 m³ ktr kymmenen vuoden aikana. Resursseja keskittämällä Rudus pystyisi siis ottamaan suunnittelemansa määrän soraa yhden vuoden aikana ja vapauttamaan tämän jälkeen koko sorakuopan aitoon luonto- ja virkistyskäyttöön.

Kannatamme koko sorakuopan alueen maisemointia mahdollisimman nopeasti, luontoarvot huomioiden. Myös tulevassa virkistyskäytössä tulee huomioida luontoarvot ja kestävä kehityksen periaatteet monipuolisesti.

Emme missään nimessä kannata Ruduksen 10 vuoden maa-aineslupahakemuksen hyväksymistä (asianumero 3190/2022), sillä tämä rampauttaisi sorakuopan alueen luonto- ja virkistyskäytön vuosikymmeneksi. Näin ollen myöskään Hämeen ELY-keskuksen lausunnon täydennyksessä kehoitettu "virkistyskäytön kehittäminen" ja "luontoarvojen vaaliminen" ei toteutuisi. Renkomäen harju on aika jättää rauhaan.

HAKIJAN VASTINEET

Ympäristönsuojeluviranomainen on varannut hakijalle mahdollisuuden vastineiden antamiseen.

Vastine Hämeen ELY-keskuksen lausuntoon:

Kiinteistöllä 12:0 tulee maa-ainesten otto ja jälkihoito tehdä kahdessa vaiheessa tai tehdä alueen jälkihoito kaivun edetessä sitä mukaa, kun lopullinen pohjataso on saavutettu.

- Otto etenee kiinteistölle 12:0 vasta, kun kiinteistöille 2:282 ja 2:292 on levitetty pintamaat. Kiinteistön 12:0 luiskat tullaan muotoilemaan ja maisemoimaan vaiheittain sitä mukaa, kun se työteknisesti on mahdollista

ja otto saavuttaa ottoalueen reunan. Toiminnan edetessä huomioidaan kuitenkin myös tarvittava varastointitila ja näin ollen alueen pohjantasotullaan maisemoimaan toiminnan päättyessä.

Hämeen ELY-keskus tulee kutsua mukaan vesilain mukaisen luvan osaluueiden I ja II maisemointia koskevaan tarkastukseen.

- Hämeen ELY-keskus tullaan kutsumaan mukaan tarkastukseen.

Alueella käytettävien aineiden, koneiden ja laitteiden sijoitus-, säilytys- ja tankkauspaikat on rakennettava ja toiminta muutoinkin järjestettävä niin, ettei toiminnasta voi aiheutua pohjaveden tai maaperän pilaantumisen vaaraa. Pohjavesialueella polttoainesäiliöiden sekä murskaus- ja seulontalaitteistojen vuotojenhallinta tulee järjestää kaksinkertaisen suojauksen periaatteen mukaisesti. Kaksinkertaisessa suojauksessa sekä ensisijaisen että toissijaisen suojauksen tulee muodostaa aukottomat, toisistaan riippumattomat suojauskokonaisuudet. Suojatuille alueille kertyvien sadevesien keräily ja käsittely on järjestettävä niin, että likaisten sadevesien imeytyminen maaperään pohjavesialueelle ei ole mahdollista.

- Tukitoiminta-alueen periaate on esitetty hakemuksen luvussa 5.3. Alueella käytetään kaksoisvaipallisia polttoainesäiliöitä, jotka sijoitetaan kaivualueen ulkopuolelle rakennettavalle tukitoiminta-alueelle.

Tukitoiminta-alue tullaan kattamaan, joten hulevesiä ei alueella synny.

- Seulan alusta, siltä osin, missä polttoainesäiliö sijaitsee, suojataan reunoilta korotetulla suojamuovilla. Lisäksi kaksinkertaisen suojauksen takaamiseksi seulan alusta, siltä osin, missä polttoainetankki sijaitsee, tullaan suojaamaan erillisellä suojakaukalolla, joka estää mahdollisen polttoainevuodon pääsyn suojamuovitetulle alueelle.

Pohjavesitarkkailu tulee tehdä liitteenä olevan lausunnon mukaisesti täydennettynä.

- Pohjavesitarkkailu tullaan tekemään lupapäätöksessä vaaditun mukaisesti. Rudus Oy:llä ei ole huomautettavaa ELY-keskuksen tarkkailusuunnitelmasta antamaan hyväksyntään (14.11.2022).

Jälkihoidon ja pohjaveden tilan seuranta tulee jatkaa vähintään 3 vuotta maisemointitoimenpiteiden päätyttyä.

- Tarkkailua suoritetaan lupapäätöksen määräysten mukaisesti. Tarkkailua voidaan jatkaa 3 vuotta maisemointitoimenpiteiden päätyttyä.

Vastine Hämeen ELY-keskuksen lausunnon täydennykseen

Rudus Oy:llä ei ole maa-aineslupahakemuksensa osalta huomautettavaa ELY-keskuksen täydennyslausuntoon. Lausunnossa esiin tuodut seikat on huomioitu lupahakemuksissa ja alueelle laaditussa virkistyskäyttösuunnitelmassa. Lausunnon mukaan maa-aineksenotolla ei itsessään katsota olevan vaikutusta ketotuulenlennon ja keltamaitteen menestymiselle alueella. Alueen maisemointi on suunniteltu huomioiden alueelle laadittu kasvillisuus selvitys sekä alueen jatkokäyttö. Alueen maisemointiin ei tuoda maa-aineksia vanhan lupa-alueen ulkopuolelta. Alueelle tulee jäämään avointa-aluetta, jolle ei levitetä pintamaita.

Alueen jatkokäyttöä on alustavasti suunniteltu erillisessä virkistyskäyttösuunnitelmassa, jonka lopullisesta suunnittelusta ja toteutuksesta vastaa Lahden kaupunki. Alueella on kaupungin toimesta tarkoitus laatia hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa huomioidaan sekä virkistyskäytön kehittäminen ja uudet toiminnot että pitkäjänteinen luontoarvojen vaaliminen. Hoitosuunnitelman laatiminen on järkevää vasta, kun alueen maisemointi on edennyt rakennesuunnitteluvaiheeseen, jolloin

alueen jatkokäyttö ja toteutuneet maisemointitoimenpiteet ovat lohkokohteisesti nykyhetkeä paremmin tiedossa.

Vastine Lahden kaupungin maankäytön lausuntoon

Alueen maisemoinnissa tulee ottaa huomioon Lahden kaupungin toimesta laadittu maisema- ja virkistyskäyttösuunnitelmaluonnos. Luonnosta tarkennetaan lupakäsittelyn jälkeen.

- Hakemuksen laadinnassa on huomioitu alueelle laadittu maisema- ja virkistyskäyttösuunnitelma.

Renkomäen maa-ainesten ottoalueen länsiosa on jo maisemoitu ja tältä osin alueen kaavamerkintä ja -määräys on Lahden yleiskaavassa 2030 (Y-203) esitetty vastaamaan tavoiteltua lopputilannetta retkeily- ulkoilualueena (VR). Vaiheen I ja II maisemoitavat alueet tullaan vastaavasti muuttamaan VR-alueeksi alueiden maisemoinnin myötä. Alueelle muodostuu vaiheen I ja II maisemoinnin valmistuttua laaja yhtenäinen alue, jolle voidaan jo toteuttaa retkeilyyn, ulkoiluun ja virkistykseen liittyviä toimintoja. Alueen laaditun maisema- ja virkistyskäyttösuunnitelman mukaan alueelle on muodostumassa monipuolinen alue kuntalaisten käyttöön erilaisine urheilu- ja ulkoiluaktiiviteettien myötä.

Kulkuyhteys edellä kuvatuille virkistäytymiseen tarkoitetuille alueille tapahtuu Simolankadun kautta. Vastaavasti Rudus Oy:n hakemuksen mukaiselle maa-ainesten ottoalueelle kulku tapahtuu Simolankadun kautta. Ottoalueelle kulkeva yhteys ja kaikki raskas rekkaliikenne tulevat näin ollen kulkemaan jo maisemoidun ja virkistykseen soveltuvan alueen halki aiheuttaen melu, pöly ja turvallisuushaittaa alueen mahdolliselle virkistyskäytölle. Maa-aineisten ottoluvan myöntäminen käytännössä estää jo maisemoidun alueen ottamisen virkistyskäyttöön ennen ottotoiminnan loppumista, eikä tämä ole alueen tavoitteiden mukaista.

- Kulku Rudus Oy:n maa-ainesalueelle Simolankadun kautta ei estä vaiheen I ja II alueella tapahtuvaa virkistyskäyttöä. Alueella liikkuvan raskaan liikenteen määrä on keskimäärin suhteellisen vähäinen (5-10 raskasta ajoneuvokäyntiä vuorokaudessa). Tieyhteys ottoalueelta Simolankadun kadulle ei kulje vaiheen I kautta ja kulkee vaiheen II eteläreunassa. Näin ollen vaihe I ja jo maisemoitu länsipään alue on otettavissa ja II on valtaosaltaan otettavissa virkistyskäyttöön, vaikka Rudus Oy:n omistamalla alueella olisikin maa-ainestenottotoimintaa. Nyt kyseessä olevien kiinteistöjen kulkuyhteys kulkee Simolankadun ja Simolankadun jatkeen kautta.

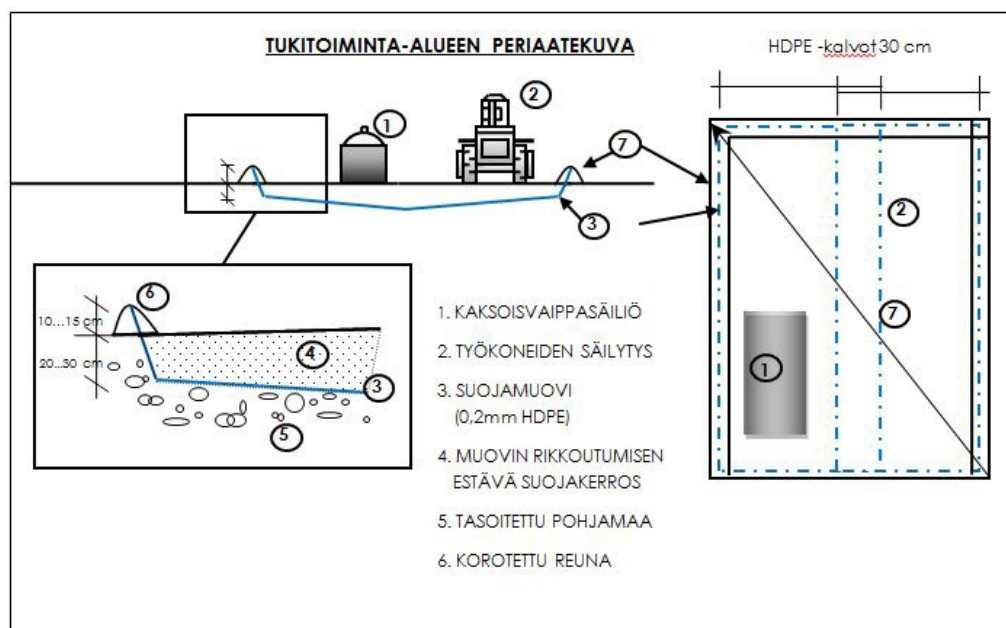
Alueen virkistysmahdollisuuksien käyttöönoton lisäksi lupapäätöksessä tulee ottaa huomioon maa-ainesten ottamisen aiheuttavat riskitekijät pohjaveden laadulle ja määrälle. Lahti Aqua Oy:n Renkomäen vedenottamo sijaitsee pohjavesialueen pohjoisosassa valtatie 4 pohjoispuolella. Vedenottamo on merkittävä erityisesti Lahden elinkeinoelämälle. Renkomäen vedenottamolta johdetaan vettä Hartwall Oy:n tehtaalle. Alueella ei tule sallia sellaisia toimia, jotka aiheuttavat riskin pohjavesiolosuhteiden muutoksille.

- Lupahakemuksessa on huomioitu toiminnan sijoittaminen pohjavesialueelle. Alueella on voimassa vesilain mukainen lupa, jonka määräyksiä toiminnassa noudatetaan.

Vastine pelastuslaitoksen lausuntoon

Hakemuksesta ei käy ilmi rakennettavan tukitoiminta-alueen maaperän suojausrakenne polttoaine- ja kemikaalivuotoihin varautumiseksi tai polttoaineen varastosäiliön tietoja. Hakemusta tulee täydentää näiltä osin.

- Tukitoiminta-alueen periaatekuva on esitetty alla:



- Tukitoiminta-alue tullaan kattamaan. Polttoaineen varastosäiliö on kaksivaipainen, ylitäytönestimellä ja laponestolla varastettu säiliö.

Vuotojen hallinnassa tulee huomioida varastosäiliön täyttötapahtuman osalta mahdollisen vuodon talteenotto ja esittää kuvaus, miten seulontalaitteisto aiotaan tankata kaivualueella. Hakemusta tulee täydentää näiltä osin. Vuotojen hallinnan periaatteita on esitetty esimerkiksi Tukes-oppaassa Kemikaalivuotojen ja sammutusjätevesien hallinta 2019.

- Seulontalaitos tankataan käyttöpäivinä.
- Seulan alusta, siltä osin, missä polttoainesäiliö sijaitsee, suojataan reunoilta korotetulla suojamuovilla. Lisäksi kaksinkertaisen suojauksen takaamiseksi seulan alusta, siltä osin, missä polttoainetankki sijaitsee, tullaan suojaamaan erillisellä suojakaukalolla, joka estää mahdollisen polttoainevuodon pääsyn suojamuovitetulle alueelle.

Mikäli tukitoiminta-alueen hulevesien poisto tapahtuu öljynerottimen kautta, tulee öljynerotin kytkeä ympärivuorokautiseen valvontaa ja hulevesiviemäri tulee varustaa sulkuventtiilillä.

- Tukitoiminta-alue tullaan kattamaan, joten öljynerotinta ei alueelle asenneta.

Alueelle tulee varata öljyntorjuntakalusto polttoainesäiliön ja seulontalaitteiston läheisyyteen.

- Alueelle tullaan varaamaan öljyntorjuntakalustoa.

Varastosäiliön ja seulontalaitteiston täyttötapahtumaan, öljyvuotojen ja öljyvahingon varata tulee olla toimintaohjeet.

- Toimintaohjeet on laadittu ja kaikki alueella työskentelevät perehdytetään toimintaohjeisiin ja maa-aineslupan ehtoihin niiltä osin, kun se heidän työtään koskee.

Mikäli polttoaineen varastointimäärä on vähintään 10 tonnia, tulee vähintään kuukausi ennen varastonnin aloittamista tehdä pelastusviranomaiselle ilmoitus vaarallisten kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista.

- Ilmoitus tehdään, mikäli varastointimäärä ylittyy.

Vastine Lahti Aqua Oy:n lausuntoon

- Lahti Aqua Oy on antanut asiassa lausunnon asianumerolla 3099/2021. Lausunnossa käsitellään kuitenkin lähinnä Rudus Oy:n erillistä maa-aineslupahakemusta, ei niinkään Rudus Oy:n ja Lahden kaupungin kaupunkitekniikan yhteistä, maisemointiin tähtäävää, maa-aineslupahakemusta.

Rudus Oy vastaa tässä yhteydessä myös Lahti Aquan lausuntoon niiltä osin, kun se koskee nyt kyseessä olevaa hakemusta.

Alueella on voimassa vesilain mukainen lupa, jonka voimassaoloa on porrastettu. Hämeen ELY-keskus, vesilain mukaisen luvan valvojana, on 7.12.2021 antanut lausunnon koskien vanhan lupa-alueen maisemointisuunnitelmaa ja maisemoinnin aikataulua. Lausunnon mukaan vesilain mukaisessa luvassa esitetty osa-alue I tulee olla maisemoituna viimeistään 31.12.2023 ja osa-alue II tulee olla kokonaisuudessaan maisemoituna viimeistään 31.12.2024. Vaiheen III ne osat, joilla ei jatkossa tehdä maa-ainestenottoa, tulee olla maisemoituna viimeistään 31.12.2024. Muilta osin osa-alueen III maisemointityöt on saatettava loppuun viimeistään kahden vuoden kuluttua maa-ainesten oton lopettamista. Hakemuksessa esitetty aikataulu on suunniteltu tämä lausunto huomioiden.

ELY-keskuksen lausunnossa todetaan lisäksi seuraavaa: Vesilain mukainen lupa on osa-alueen III osalta voimassa 31.12.2029 saakka. Jos alueella on tarvetta jatkaa maa-ainesten ottoa 31.12.2029 jälkeen, tulee luvanhaltijan toimittaa Hämeen ELY-keskukselle hyvissä ajoin (viimeistään 31.8.2028) selvitys jäljellä olevasta otosta. ELY-keskus voi tuolloin arvioida onko vesilain mukainen lupa tarpeen 31.12.2029 jälkeen tapahtuvalle maa-ainestenotolle, ottaen huomioon jäljellä olevan oton määrä sekä alueen toteutunut jälkihoito ja mahdollinen muu maankäyttö. Mikäli otto jatkuu alueella 31.12.2029 jälkeen, tulee Rudus Oy selvittämään vesilainmukaisen luvan tarpeen ELY-keskukselta hyvissä ajoin ennen nykyisen luvan päättymistä.

- Osa-alueet I ja II tullaan maisemoimaan ennen kuin otto aloitetaan osa-alueelta III.

Vastine Renkomäen asukasyhdistyksen lausuntoon

Rudus Oy:n vastine maa-aineslupahakemuksen osalta:

- Lupahakemusaika on mitoitettu siten, että lupa-aikana tehdään myös alueen maisemointi. Lupa-alue maisemoidaan vähintään kahdessa osassa. Suurin osa vanhasta soranottoalueesta tullaan maisemoimaan erillisen maisemointisuunnitelman mukaisesti (Lahden kaupunki ja Rudus Oy), eikä nyt haettava pienimuotoinen soranotto estä muiden vaihealueiden muuta käyttöä merkittävästi kyseisten alueiden maisemointien valmistuttua. Haettava maa-aineslupa sijoittuu kokonaisuudessaan Rudus Oy:n omistamalle alueelle.
- Kulku Rudus Oy:n maa-ainesalueelle Simolankadun kautta ei estä vaiheen I ja II alueella tapahtuvaa virkistyskäyttöä. Alueella liikkuvan raskaan liikenteen määrä on keskimäärin suhteellisen vähäinen (5-10 raskasta ajoneuvokäyntiä vuorokaudessa). Tieyhteys ottoalueelta Simolankadun kadulle ei kulje vaiheen I kautta ja kulkee vaiheen II eteläreunassa. Näin ollen vaihe I ja jo maisemoitu länsipään alue on otettavissa ja II on valtaosaltaan otettavissa virkistyskäyttöön alueiden maisemoinnin valmistuttua, vaikka Rudus Oy:n omistamalla alueella olisikin maa-ainestenottotoimintaa. Nyt kyseessä olevien kiinteistöjen kulkuyhteys kulkee Simolankadun ja Simolankadun jatkeen kautta. Maa-ainesluvassa ei anneta määräyksiä liikenteeseen yleisellä tiellä.
- Lupahakemuksen mukainen toiminta on suunniteltu lainvoimaisen vesilain mukaisen luvan mukaisesti ja siten, että vanha soranottoalue on muilta osin mahdollista ottaa virkistyskäyttöön kaupungin haluamassa aikataulussa maisemointitöiden valmistumisen jälkeen. Hakemuksessa esitetyllä tavalla toimittuna ei toiminnasta aiheudu merkittävää haittaa ympäröivälle asutukselle.

- Alueen virkistyskäyttösuunnitelmasta ja alueelle toteutettavista rakenteista vastaa Lahden kaupunki.
- Arvio toiminnan ympäristövaikutuksista ja suoritettavista melun- ja pölyntorjuntatavoista on esitetty lupahakemuksessa ja arvioitu myös alueelle laaditussa YVA-selostuksessa. Toiminnan ei katsota aiheuttavan kohtuutonta räsitusta naapurustolle. Soranotto tapahtuu ainoastaan alueen pohjatasolla, eikä alueella suoriteta kiviaineksen murskausta. Olemassa olevissa rintaüksissa tehdään ainoastaan maisemointitoimenpiteitä Rudus Oy:n ja Lahden kaupungin erillisen maa-aineslupahakemuksen mukaisesti.
- Alueella on voimassa oleva vesilain mukainen lupapäätös soranottoon. Lupaa haetaan 10 vuodeksi, eikä lausunnossa esitetty lupa-ajan merkittävä lyhentäminen ole teknisesti mahdollista. Lupa-aika sisältää myös alueen maisemoinnin, joten varsinainen soranotto tulee loppumaan aikaisemmin.

Vastine muistutukseen

Lupahakemuksessa haettu pitkä maa-ainesten ottolupa aika aiheuttaa merkittävää viivästystä maisemointiin ja alueen saamiseksi kokonaisuudessaan luonnontilaan sekä virkistyskäyttöön. Luvassa haettavan maa-aines ottomäärän perusteella ei ole perusteltua myöntää pitkää ottolupaa, joka estää alueen kokonaisvaltaisen kehittämisen ja loppuunsaattamisen 31.12.2024 mennessä.

- Lupahakemusaika on mitoitettu siten, että lupa-aikana tehdään myös alueen maisemointi. Lupa-alue maisemoidaan vähintään kahdessa osassa. Suurin osa vanhasta soranottoalueesta tullaan maisemoimaan erillisen maisemointisuunnitelman mukaisesti (Lahden kaupunki ja Rudus Oy), eikä nyt haettava pienimuotoinen soranotto este alueen muuta

käyttöä. Haettava maa-aineslupa sijoittuu kokonaisuudessaan Rudus Oy:n omistamalle alueelle.

Maa-ainesten otto-aika tulisi ehdottomasti rajata vain arkipäiviin 6-20 väliseen aikaan. Mitään tarvetta viikonlopun puhumattakaan yönaikaiseen soranottoon en näe. Viikonloput sekä yöaika tulee rahoittaa asukkaille sekä ympäristölle. Myöskään maa-aineksen seulontaa ei tule sallia kuin arkena klo 6-20 välisenä aikana, jotta ääni ja pölyhaitat minimoidaan.

- Alueella suoritetaan kaivua ja myyntikuormausta arkisin (ma-pe) klo 6-22 välisenä aikana ja seulontaa klo 7-21 välisenä aikana. Satunnaisia kuljetuksia voi olla lauantaisin tai yöaikoina, mutta ne ovat harvinaisia. Nämä liittyvät esimerkiksi isoihin siltavaluihin, joita tehdään yöaikana. Kuormauksesta ja kuljetuksesta syntyvä melu on hyvin vähäistä.

Mielestäni ei ole järkevää enää riskeerata pohjavesiä laskemalla ottotasoja edelleen. Koska kaupunki kasvaa ja sen ympäristö muuttuu sekä kehittyy, on ainoa perusteltu ympäristön ja luonnon huomioiva ratkaisu siirtää ottotoiminta pois näin keskeiseltä kaupunkialueelta ja edetä maisemointi-/virkistys -aluesuunnitelmien mukaan siten, että kaikki maisemointi loppuunsaatetaan 31.12.2024 mennessä.

Renkomäen soranotto on vuosien saatossa aiheuttanut monelle kiinteistönomistajalle ja alueen käyttäjille merkittävää melu-, pöly-, värinä- ja liikenne- ja visuaalista-haittaa. Lisäksi alueen käyttömahdollisuudet virkistystoimintaan ovat vuodesta toiseen pienentyneet. Suurimpana haittana on Renkomäen ja siltä osin kaupungin ympäristön turmeltuminen.

Maisemoinnin sekä alueelle suunnitellun virkistysalueen alullepano sekä loppuunsaattaminen 31.12.2024 mennessä, tulisi varmasti kohottamaan Etelälahden julkisivukuvaa myös kaupungin ulkopuolelle ja siten lisää

alueen kiinnostusta. Alueen kuntoon saattaminen (ennallistaminen) lisää hiilinieluja ja siten lisää ympäristön hyvinvointia.

- Lupahakemuksen mukainen toiminta on suunniteltu lainvoimaisen vesilain mukaisen luvan mukaisesti ja siten, että vanha soranottoalue on muilta osin mahdollista ottaa virkistyskäyttöön kaupungin haluamassa aikataulussa. Hakemuksessa esitetyllä tavalla toimittuna ei toiminnasta aiheudu merkittävää haittaa ympäröivälle asutukselle.

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLUPALAUTAKUNNAN RATKAISU

Maa-aineslain 7 §:n tarkoittamana ympäristönsuojeluviranomaisena Lahden kaupungin rakennus- ja ympäristölupalautakunta päättää myöntää Rudus Oy:lle maa-aineslain 4 §:n mukaisen ottamisluvan Renkomäen maa-aineslupa-alueelle hakijan esittämän suunnitelman mukaisesti sekä seuraavin lupamääräyksiin:

Lupa-aika, toiminnan aloittaminen ja toiminta-aika

1. Lupa on voimassa 31.12.2029 saakka. (MAL 555/1981: 10 §)
2. Toiminnan saa aloittaa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta lupamääräyksiä noudattaen 30 000 euron vakuutta vastaan ennen kuin päätös on saanut lainvoiman. Vakuus on asetettava ennen maa-ainesten ottamista ja sen on oltava voimassa siihen saakka, kunnes kaikki luvan tai sen määräysten edellyttämien toimenpiteiden toteutus on lopputarkastuksessa hyväksytty.

Vakuudeksi hyväksytään joko raha- tai vakuutuslaitoksen antama omavelkainen takaus, rahalaitokseen tehty rahatalletus tai muu valvontaviranomaisen hyväksymä vakuus.

Talletustodistukseen tai muuhun irtaimeen panttiin on liitettävä pantinantajan panttaussitoumus ja talletustodistukseen lisäksi pankin sitoumus säilyttää valvontaviranomaiselle panttioikeus talletukseen. Vakuus voidaan vapauttaa vaiheittain valvontaviranomaisen päätöksellä.

Lupaviranomainen voi tarvittaessa tarkistaa vakuuden suuruutta luvan voimassaoloaikana, mikäli asetetun vakuuden ei voida katsoa olevan riittävä maa-aineslain mukaisten lupamääräysten suorittamiseksi. (MAL 555/1981,12 §, 21 §, VNA 926/2005 8 §)

3. Maa-aineksia saa ottaa klo 7-22 välisenä aikana. (MAL 555/1981: 11 §; VNP 993/1992: 2 §, 4 § NaapL 1920/26: 17 §)

4. Maa-aineksen ottamista lauantaisin tulee välttää ja sitä saa tehdä vain erittäin painavin perustein ja erikseen Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaisen hyväksynnällä. (MAL 555/1981: 11 §; VNP 993/1992: 2 §, 4 § NaapL 1920/26: 17 §)

Esitoimenpiteet

5. Ennen maa-ainesten ottamisen aloittamista on ottamisalueen rajat merkittävä maastoon. Soranottoalueelle on asetettava kiinteitä korkeusmerkintöjä siten, että niistä on mahdollista varmistaa soranoton edistyessä korkeustasojen luvamukaisuus (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 7 §).

6. Asiattomien pääsy ottoalueelle on estettävä katkaisemalla tarpeettomat kulkuväylät vankoin puomein, massiivisilla esteillä tai aitaamalla. Luvaton liikkuminen alueella on kiellettävä ja ilmoitettava siitä näkyvästi. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 2 §, 7 §)

7. Öljyvahinkojen torjuntasuunnitelma, pohjaveden tarkkailusuunnitelma sekä selvitys tukitoiminta-alueiden pohjan

rakenteesta on hyväksyttävä Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaisella ennen maa-aineksen ottamisen aloittamista. (MAL 555/1981: 11 §, ESAVI 9.12.2016)

8. Luvansaajan on pyydettävä aloitustarkastusta kirjallisesti maisemointia valvoilta viranomaisilta Hämeen ELY-keskukselta ja Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaiselta maa-ainesten ottamisen esitoimenpiteiden tultua tehdyiksi (MAL 555/1981: 11 §; VNA 926/2005: 7 §).

Maa-ainesten ottamistoiminta

9. Maa-ainesten ottaminen tulee tehdä vesiluvan alueella vaiheittain noudattaen Etelä-Suomen aluehallintoviraston 9.12.2016 päätöstä ja siitä Hämeen ELY-keskuksen 7.12.2021 antamaa maisemoinnin aikataulua koskevaa lausuntoa. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 6 §, ESAVI 9.12.2016)

10. Osa-alue II tulee olla kokonaisuudessaan maisemoituna viimeistään 31.12.2024. Osa-alueen III maisemointityöt on saatettava loppuun 31.12.2029 mennessä. Alueen maisemoinnin on oltava valmis luvan voimassaoloaikana (MAL 555/1981: 3 §, VNA 926/2005: 8 §, ESAVI 9.12.2016)

11. Avoimen soranottoalueen pinta-alaa on seurattava ja siitä on raportoitava sekä Hämeen ELY-keskukselle että Lahden maa-aineslupaviranomaiselle karttaesityksenä vuosittain (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 7 §)

12. Ennen toiminnan siirtymistä II osa-alueelta III osa-alueelle on osa-alueiden maisemointi hyväksyttävä Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaisella. Hämeen ELY-keskus tulee kutsua mukaan vesilain

mukaisen luvan osa-alueen II maisemointia koskevaan tarkastukseen. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 7 §)

13. Maa-aineksen ottaminen tulee suorittaa siten, että luiskat ovat loivennettavissa rintausten yläosasta saatavilla massoilla. Työnaikaisista jyrkistä luiskista on varoitettava ja huolehdittava siitä, ettei kaivualueelle pääse muodostumaan sortumavaaraa aiheuttavia jyrkkiä luiskia tai talvella routalippoja. Toiminnasta syntyvän melun ja pölyn leviämistä on estettävä käyttämällä parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja parhaita käytäntöjä. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 7 §)

14. Alueelle ei saa tuoda maa-aineksia muualta ilman Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaisen suostumusta. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 6 §)

15. Luvansaajan on noudatettava maa-ainesten ottamissuunnitelmaa siltä osin, mitä ei ole esitetty lupamääräyksissä (MAL 555/1981: 11 §).

16. Maa-aineksen ottaminen ei saa vaikeuttaa alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen (MAL 555/1981: 3 §)

Luontoarvot

17. Maa-ainesten ottaminen ei saa vaarantaa erityistä suojelua vaativien perhosten elinmahdollisuuksia. Alueelle tulee laatia kokonaisvaltainen hoito- ja kehittämissuunnitelma, jossa huomioidaan sekä virkistyskäytön kehittäminen ja esitetyt uudet toiminnot, että myös pitkäjänteinen luontoarvojen vaaliminen. Suunnitelmassa tulee määritellä kuviokohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet kasvillisuuden hoidolle vähintään kymmenen vuoden ajalle. Suunnitelma tulee olla laadittuna 3 kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksisaannista ja se on hyväksyttävä Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaisilla. Suunnitelmassa tulee

määritellä kuviokohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet kasvillisuuden hoidolle vähintään kymmenen vuoden ajalle. (MAL 555/1981: 3 §, LsL 1096/1996: 47 §, 48 §; LsA 1160/1997: 21 §)

Melu, pöly ja liikenne

18. Maa-ainesten ottamisalueen työmaa- ja liittymätiet sekä kuljetukset on hoidettava siten, että toiminnasta aiheutuvat maisema-, pöly-, melu- ja tärinähaitat ovat mahdollisimman vähäisiä ja siten, ettei toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa. Ilman kasvillisuutta olevaa hiekkapintaista maa-ainesten ottoaluetta ja työmaatietä on niiden pölytessä tarvittaessa kasteltava suolattomalla vedellä silloinkin, kun alueella ei ole aktiivista toimintaa.

Pintamaa- ja varastokasat sekä suojavallit on pidettävä riittävän korkeina ja ne on sijoitettava melu- ja pölylähteen välittömään läheisyyteen siten, että melun ja pölyn leviäminen melulle alttiisiin kohteisiin estyy. Mikäli toiminnasta todetaan aiheutuvan melu- tai pölyhaittaa asutukselle, on toiminnanharjoittajan ryhdyttävä viipymättä toimenpiteisiin haitan vähentämiseksi. (MAL 555/1981: 3 §, 11 §, VNA 926/2005: 2 §)

19. Maa-ainestoiminnan melupäästöt on mittaautettava toiminnan alussa lupaviranomaisen hyväksymällä tavalla ulkopuolista asiantuntijaa käyttäen lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Mittauksissa on huomioitava kaikki melulähteet, myös kuormaus ja kuljetus. Murskaustoiminnasta ja kuljetuksista aiheutuva melu ei saa ylittää lähimmillä asumiseen käytettävillä alueilla klo 7.00–22.00 keskiäänitasoa 55 dB(A). Loma-asumiseen käytettävillä alueilla melutaso ei saa ylittää 45 dB(A) klo 7.00–22.00. Mikäli melu on luonteeltaan iskumaista tai kapeakaistaista, on

mittaustuloksiin lisättävä melutason ohjearvopäätöksen 4 §:n mukaisesti 5 dB ennen tulosten vertaamista päiväohjearvoihin (VNP 993/1992: 2 §, 4 §).

Polttonesteiden säilytys ja käsittely

20. Alueelle on laadittava öljyvahinkojen torjuntasuunnitelma, jossa on esitettävä vaarallisten aineiden säilytyspaikat, niiden pohjaveden suojausrakenne, varautuminen öljyvahinkoja varten sekä toimenpiteet vahingon sattuessa. Poltto- ja voiteluöljyjen varastointi sekä tukitoiminta-alueet on suunniteltava ja toteutettava määräysten mukaisesti ja maa-ainesluvan valvontaviranomaisen hyväksymällä tavalla. Öljyvahinkojen torjuntasuunnitelma on toimitettava Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaiselle hyväksyttäväksi yhden kuukauden sisällä tämän päätöksen tiedoksisaantipäivästä. (MAL 555/1981: 11 §; VNA 314/2020: 1 §; ESAVI 9.12.2016)

21. Alueella käytettävien aineiden, koneiden ja laitteiden sijoitus-, säilytys- ja tankkauspaikat on rakennettava ja toiminta muutoinkin järjestettävä niin, ettei toiminnasta voi aiheutua pohjaveden tai maaperän pilaantumisen vaaraa. Polttoainesäiliöiden sekä mahdollisten murskaus- ja seulontalaitteistojen vuotojenhallinta tulee järjestää kaksinkertaisen suojauksen periaatteen mukaisesti. Kaksinkertaisessa suojauksessa sekä ensisijaisen että toissijaisen suojauksen tulee muodostaa aukottomat, toisistaan riippumattomat suojauskokonaisuudet. Suojatuille alueille kertyvien sadevesien keräily ja käsittely on järjestettävä niin, että likaisten sadevesien imeytyminen pohjavesialueen maaperään ei ole mahdollista. Alueella ei saa imeyttää tukitoiminta-alueiden hulevesiä maaperään. (MAL 55/1981: 11 §)

22. Tukitoiminta-alueen suojarakenteen tulee kestää sekä työkoneiden mekaanista rasitusta että polttonesteiden kemiallista rasitusta.

Tukitoiminta-alueelle tulee mahtua sekä polttoainesäiliö että tankattava työkone kokonaisuudessaan. Tukitoiminta-alueen ympäristön valumavedet eivät saa päästä tukitoiminta-alueelle. (MAL 555/1981: 11 §)

23. Toiminta alueella on järjestettävä siten, että vaarallisten aineiden pääsy ympäristöön on estetty myös mahdollisissa onnettomuus- ja ilkivaltatilanteissa tai laitteiston rikkoutuessa. Tukitoiminta-alueen tulee pidättää onnettomuustilanteessa vuotanut polttoaine. Vuotojen hallinnassa tulee huomioida varastosäiliön täyttötapahtuman osalta mahdollisen vuodon talteenotto ja esittää kuvaus, miten seulontalaitteisto aiotaan tankata kaivualueella. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 2 §)

24. Alueella ei saa säilyttää ilman ympäristölupaa polttoaineita tai muita ympäristölle vaarallisia aineita muutoin kuin väliaikaisesti. Yli 12 kuukauden säilytykseen on oltava ympäristölupa. Tukitoiminta-alueen suojausrakenteeksi esitetty HDPE-suojamuovi on oltava tarkoitukseen riittävän paksu ja koko tukitoiminta-alueen kattava yhtenäinen ja limittämätön rakenne. HDPE muovi suojattava molemmilta puolilta esimerkiksi riittävän paksulla hienorakeisella suojahiekkakerroksella tai muulla vastaavalla suojarakenteella. Tiiviin HDPE-muovin suojarakenteen ylä- ja alapuolisten maakerrosten kivet eivät saa läpäistä muovin suojarakennetta ja rikkoa muovia. Suojarakenteen päällä on oltava riittävän paksu polttoöljysäiliön ja työkoneen kuormitusta kantava ja jakava kitkamaakerros. (MAL 555/1981: 11 §; YSL 527/2014: 28 §).

25. Lupa-alueella ei saa huoltaa koneita tai laitteita. Työkoneiden pidempiaikaista vartioimatonta säilytystä alueella toiminta-ajan ulkopuolella on vältettävä. Mikäli työkoneita säilytetään toiminta-alueella, on ne pidettävä lukittuina tukitoiminta-alueilla. MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 2 §)

26. Polttoainesäiliöiden on oltava standardisoituja kaksoisvaippasäiliöitä tai yksivaippaisia suoja-altaalla varustettuja palavan nesteen säiliöitä. Säiliöt on varustettava ylitäytönetsimillä ja vuodonilmaisimilla. Säiliöiden tulee olla uusia tai kuntotarkastuksen perusteella A-luokan säiliöksi luokiteltuja. Törmäykset säiliöihin on estettävä törmäyesteillä. Mikäli polttoaineen varastointimäärä on vähintään 10 tonnia, tulee vähintään kuukausi ennen varastoinnin aloittamista tehdä pelastusviranomaiselle ilmoitus vaarallisten kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 26/2005, 2 §)

27. Öljyvahinkojen torjuntaan on varauduttava ennakolta. Varastosäiliön ja seulontalaitteiston täyttötapahtumaan ja öljyvuotojen ja öljyvahingon varalta tulee olla toimintaohjeet. Vahinkoja varten alueelle on varattava helposti saataville imeytysmateriaalia ja muuta torjuntavälineistöä. Työntekijät on koulutettava toimimaan oikein vahinkotilanteissa. Työkoneissa ja laitteissa on oltava pelastus- ja ympäristöviranomaisen yhteystiedot sekä opastus mahdollisia vaaratilanteita varten. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005, 2 §)

28. Mikäli alueella tapahtuu öljy- tai muu vaarallisen aineen vahinko, on siitä ilmoitettava viipymättä pelastusviranomaiselle, Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaiselle, Hämeen ELY-keskukselle sekä ryhdyttävä välittömästi toimiin vahingon leviämisen ehkäisemiseksi. (MAL 555/1981: 11 §)

Pohjaveden tarkkailu

29. Hankkeen vaikutuksia alueen pohjavedenkorkeuteen ja pohjaveden laatuun koskeva tarkkailu tulee aloittaa ennen kuin tässä luvassa tarkoitettu maa-ainesten ottotoiminta aloitetaan. Pohjaveden pinnankorkeuden

tarkkailua tulee tehdä vähintään 4 kertaa vuodessa tehtävin mittauksin.

Tarkkailu voidaan suorittaa yhteistarkkailuna. (MAL 555/1981: 11 §)

30. Maa-ainesten ottamisen siirtyessä kiinteistön 398-407-12-0 alueelle, tulee pohjaveden laadun ja pinnankorkeuden tarkkailua täydentää kiinteistön pohjoisosaan asennettavalla uudella havaintoputkella. (MAL 555/1981: 11 §)

31. Hakemuksessa esitettyä pohjavesitarkkailua on täydennettävä ja tarkennettava Hämeen ELY-keskuksen lausunnossaan esittämällä tavalla. Täydennetty tarkkailusuunnitelma on toimitettava Hämeen ELY-keskukselle ja Lahden kaupungin maa-ainesluvan valvontaviranomaiselle yhden kuukauden sisällä tämän päätöksen tiedoksisaantipäivästä. (MAL 555/1981: 11 §, VNA 926/2005: 6 §)

32. Avoimena olevan ottamisalueen pinta-alaa ja maisemoinnin edistymistä on seurattava ja tulokset raportoitava sekä Hämeen ELY-keskukselle että Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaiselle karttaesityksenä vuosittain. Avoimena olevan ottamisalueen pinta-alan seurantatulokset tulee raportoida yhdessä pohjavesitarkkailun tulosten kanssa. Tulosten perusteella tulee esittää arvio avoimena olevan ottamisalueen vaikutuksista Renkomäen pohjavesialueen veden laatuun. (MAL 555/1981: 11 §; VNA 926/2005: 6 §)

33. Tarkkailujen sekä pohjaveden laatunäytteiden tulokset on toimitettava sähköisesti toimintavuoden loppuun mennessä Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle sekä Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaiselle. Jos tarkkailussa havaitaan, että pohjaveden laatu heikkenee tai määrä vähenee, haitat on poistettava ja maisemointi keskeytettävä välittömästi.

Tarkkailutiedot on vaadittaessa annettava niille, joiden oikeutta tai etua asia voi koskea. (MAL 555/1981: 11 §; VNA 926/2005: 6 §; ESAVI/2300/2016)

Valvonta

34. Toiminnanharjoittajan on vaadittaessa toimitettava ja esitettävä Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaiselle valvontaa varten tarpeelliset asiakirjat kirjallisina sähköisessä muodossa vuosittain tehtävää säännöllistä tarkastusta varten (MAL 555/1981: 7 §)

35. Maa-ainesluvan haltijan on tehtävä maa-aineslain 23 §:n mukaisesti ilmoitus vuosittain otetusta maa-aineksen määrästä ja laadusta vuosittain viimeistään tammikuun loppuun mennessä sähköisellä ilmoituslomakkeella ELY-keskuksen tietohallintopalvelun NOTTO-rekisteriin. (MAL 555/1981: 23 §)

Lopputarkastus

36. Luvanhaltijan on tehtävä 60 päivän kuluessa ilmoitus maisemoinnin lopettamisesta Etelä-Suomen aluehallintoviranomaiselle, Hämeen ELY -keskukselle sekä Lahden maa-ainesluvan valvontaviranomaiselle. Samalla luvansaajan on pyydettävä maisemointia valvoilta viranomaisilta lopputarkastusta (MAL 555/1981: 11 §; VNA 926/2005: 7 §).

Jälkihoito

37. Jälkihoidon ja pohjaveden tilan seuranta tulee jatkaa vähintään 3 vuotta maisemointitoimenpiteiden päätyttyä. (MAL 555/1981: 11 §; VNA 926/2005: 6 §, 7 §)

Korvausvelvollisuus

38. Luvansaaja vastaa korvausvelvoitteista, jotka maa-ainesten ottamisesta saattavat aiheutua. (MAL 555/1981: 9 §)

PERUSTELUT

YLEISET PERUSTELUT

Luvan myöntämisen edellytykset

Maa-aineslain 6 §:n mukaan lupa maa-ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentissa rajoitetaan ainesten ottamista siten, ettei aineksia saa ottaa niin, että siitä aiheutuu kauniin maisemakuvan turmeltumista; luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista; huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Maa-aineslain 3 §:n 2 momentissa edellytetään, että alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.

Maa-aineslain 3 §:n 4 momentissa edellytetään, että ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Lupaviranomaisen vastaus lausuntoihin ja muistutukseen

Lahti Aqua Oy:n näkemyksen mukaan osa-alueelle II sijaitsevalle alueelle ei voisi myöntää ottolupaa, koska aluehallintoviranomaisen 9.12.2016 päätöksessä lupa ei ole voimassa II alueen osalta 31.12.2022 jälkeen.

Lupaviranomainen noudattaa tässä päätöksessä vesiluvan valvojan Hämeen ELY-keskuksen 7.12.2021 antaman lausunnon mukaista maisemoinnin aikataulua. Maisemoinnin aikataulovelvoite on esitetty määräyksessä 10 ja maisemoinnin edistymisen seurantavelvoite määräyksessä 11. Velvoite maisemoinnin vaiheistuksen jälkihoitotoimenpiteiden hyväksyttämistä Hämeen ELY-keskuksella on esitetty määräyksessä 12.

Lahden maa-aineslupaviranomainen katsoo, ettei se voi myöntää maa-aineslupaa pidemmäksi aikaa kuin mitä vesilupa on voimassa, eli 31.12.2029 saakka. Koska lupa on myönnetty haettua kymmentä vuotta lyhyemmäksi ajaksi ja jos lupa-ajan päättyessä osa myönnetyn luvan maa-aineksista on vielä ottamatta, on lupa-aikaa mahdollista jatkaa maa-aineslain 10 §:n mukaan niin, että kokonaisajaksi tulee enintään kymmenen vuotta. Tämä edellyttää sitä, että luvansaajan on selvitettävä ensin Hämeen ELY-keskukselta vesiluvan tarve, ennen kuin maa-aineslupaa on tietyin edellytyksin mahdollista jatkaa. Määräaikaa jatkettaessa voidaan lupamääräyksiä muuttaa tai antaa uusia lupamääräyksiä. Lupaa ei kuitenkaan voida jatkaa, jos alueelle on tullut voimaan maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettu asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava taikka saman lain 38 tai 53 §:ssä tarkoitettu toimenpiderajoitus. Lupa-aikaa on mahdollista jatkaa ilman 7 §:ssä sekä maa-ainesasetuksessa säädettyjä lausuntoja. (MAL 555/1981: 10 §)

Lahden kaupunkisuunnittelun vastualueen lausunnossa esittämään näkemykseen, että soranotto haittaa alueen virkistyskäyttöä, Lahden lupaviranomainen toteaa, että hakemusalue sijaitsee lainvoimaisessa yleiskaavassa maa-ainesten ottamiseen varatulla alueella, joten ottamista ei voi kieltää maa-aineslain mukaisin kaavoituksellisin perustein. Kieltämällä kaavassa sallitun toiminnan maa-aineslupaviranomainen vaikeuttaisi alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen. (MAL 555/1981: 3 §)

Alueen jälkihoidossa on varmistettava maisemoinnin onnistuminen ja siksi luvassa on annettu määräys maisemoinnin jälkihoidon ja pohjaveden tilan seurannan jatkamisesta vähintään 3 vuotta maisemointitoimenpiteiden päätyttyä. Maisemointiaikataulu ja seuranta on esitetty määräyksissä 9-11 ja jälkihoitotarkkailu määräyksessä 37. Velvoite maisemoinnin vaiheistuksen jälkihoitotoimenpiteiden hyväksyttämistä Hämeen ELY-keskuksella on esitetty määräyksessä 12.

Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen lausunnossaan esittämiin polttonesteiden käyttöön ja varastointiin liittyviin vaateisiin on vastattu lupamääräyksissä 20-28.

Hämeen ELY-keskuksen 7.12.2021, 14.11.2022 lausunnoissa sekä 20.3.2023 lausunnon täydennyksessä esittämät velvoitteet on huomioitu määräyksissä 8-12, 17, 20-33, 35, 36 sekä 37.

Renkomäen asukasyhdistyksen lausunnossaan esittämät ympäristövaikutusten haitta-arviot koskevat pääosin soranottotoiminnasta syntyvää melua, virkistyskäytön viivästymistä sekä liittymän vaarallisuutta. Lupaviranomainen on rajoittanut määräyksessä 1 lupa-aikaa niin, että lyhentäminen haetusta 10 vuodesta vuoden 2029 loppuun nopeuttaa alueen valmistumista virkistyskäyttöön. Virkistyskäyttö on mahdollista

aloittaa maisemoinnin jälkeen samanaikaisesti koko kuopan alueella. Liittymän levittämismahdollisuus näkemän parantamiseksi tulee selvittää.

Rajaamalla lupamääräyksellä 3 toiminta-ajasta yöaika klo 6-7 pois, rajoitetaan melun aiheuttamia ongelmia alueella. Toisaalta toiminta-ajan mahdollistaminen klo 22 saakka mahdollistaa maa-aineksen nopeamman ottamisen ja sitä kautta myös nopeuttaa alueen valmistumista virkistyskäyttöön. Soranotosta aiheutuvien ympäristöhäiriöiden vähentämiseksi on esitetty keinot lupamääräyksissä 18 ja 19.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Lupa-aika, toiminnan aloittaminen ja toiminta-aika (määräykset 1-4)

Maa-aineslupa on myönnetty päättymään 31.12.2029. Maa-aineslupaviranomainen katsoo, että maisemoinnin mahdollistava maa-aineslupa ei voi olla voimassa pidempään kuin vesilupa. Mikäli maa-ainesten ottamista halutaan jatkaa tämän jälkeen, on selvitettävä, tarvitaanko alueelle vielä siinä vaiheessa vesilain mukainen lupa ja onko alueella maa-aineslain 3 §:n mukaisia muita rajoitteita.

Alueella ei ole osoitettavissa tällä hetkellä maa-aineslain 3 §:n mukaisia maa-ainesten ottamista koskevia rajoitteita. Alue on kaavoitettu maa-ainesten ottamiseen ennen sen muuttamista virkistysalueeksi. Maa-ainesten ottamiselle ei ole asetettu kaavassa loppumisaikarajaa. Lupa-alueella ei ole havaittu uhanalaista kasvillisuutta tai eliöstöä. Lupa-alue ei ole myöskään maisemallisesti arvokas, eikä siellä ole arvokkaita kulttuurikohteita. YVA-prosessin aikana tehdyissä melumallinnuksista on pääteltävissä, ettei aiempaa toimintaa huomattavasti pienemmästä maa-

ainesten otosta aiheudu todennäköisesti kohtuutonta, ohjearvot ylittävää melua. Mittauksin on varmistettava, etteivät ohjearvot ylity.

Yöaikaisen toiminnan kieltämisellä rajoitetaan toiminnasta aiheutuvan melutason kohoamista ottoalueen ja valtatie 4:n välisellä asuin- ja melualueella, missä jo nykyisellään melutasot nousevat yli ohjearvojen. (VNP 993/1992: 2 §; VNA 1107/2021: 3 §, Lahden meluselvitys 2022)

Ottamisalue on osa koko maisemoitavaa vanhaa soranottoaluetta, jolle on laadittava kokonaisvaltainen hoito- ja kehittämissuunnitelma. Suunnitelmassa on huomioitava sekä virkistyskäytön kehittäminen, virkistyskäyttösuunnitelmassa esitetyt uudet toiminnot, että myös pitkäjänteinen luontoarvojen vaaliminen. Näin suunnitelmallisesti estetään uhanalaisten eliöiden elinolosuhteiden vaarantuminen.

Luvan täytäntöönpano ennen lainvoimaisuutta ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, koska maa-ainesten ottaminen on lupamääräysten mukaan keskeytettävä, mikäli tarkkailussa havaitaan pohjaveden laadun heikkenemistä tai määrän vähenemistä. Toiminta on siten mahdollista aloittaa toiminnanharjoittajien hakemuksen mukaan muutoksenhausta huolimatta lupapäätöstä noudattaen. Vakuudella varmistetaan myös, että kaikki luvassa määrätyt toimenpiteet tulee tehdyiksi lupa-aikana. (MAL 555/1981: 11 §, 12 §, 21 §)

Esitoimenpiteet (määräykset 5-8)

Alkutarkastuksessa varmistetaan, että maisemointia valmistelevat ja lupamääräysten edellyttämät tarpeelliset esitoimenpiteet on tehty suunnitellusti.

Maa-ainesten ottamistoiminta (määräykset 9- 16)

Maa-ainesten vaiheittainen maisemointi nopeuttaa maannoksen kehittymistä alueelle. Maannoksessa syntyy uutta pohjavettä suojaavaa biologisesti aktiivista kasvualustaa. Biologisesti aktiivinen kasvualusta vähentää pohjaveden likaantumisherkkyyttä, pienentää pohjaveden laadun ja pinnankorkeuden vaihteluja, pidentää vajoveden viipymää sekä pienentää pintavalunnan aiheuttamaa eroosiota.

Vaiheittaisella maisemoinnilla minimoidaan avoinna olevan soranottoalueen pinta-ala ja sen vaikutukset pohjaveden laatuun ja määrään. Pintamaiden käytössä maisemointiin on käytettävä harkintaa ottaen huomioon sekä pohjaveden että harvinaisten eliöläjien suojeleminen. Vieraslajien siirtymistä alueelle pyritään estämään kieltämällä maiden tuomisen muualta ilman erillistä lupaa valvontaviranomaiselta.

Luiskien loivennus ja muotoilu kohentaa alueen maisemakuvaa, pohjaveden muodostumisolosuhteita, kulkukelpoisuutta ja turvallisuutta. Muotoilu mahdollistaa alueen jälkikäytön.

Luontoarvot (määräys 17)

Varsinkin vanhan soranottoalueen länsiosista on tavattu jo maisemoidulta alueelta runsaasti havaintoja uhanalaisista perhoslajeista (tuulenlentopussikoi ja maitekiiltokääriäinen), jotka on mainittu luonnonsuojeluasetuksen liitteessä 4 (LsA 1997/160: 21 §). Liitteen 4 lista on koottu Suomen lajien Punaisesta listasta 2010 ja tullaan päivittämään vuoden 2019 Punaisen listan perusteella. Vuoden 2019 listalla tuulenlentopussikoi ja maitekiiltokääriäinen ovat erittäin uhanalaisia.

Erittäin uhanalaisia suojeltavia lajeja ja niiden elinympäristöjä voidaan pitää maa-aineslain 3 §:n mukaisina erikoisina luonnonesiintyminä, joiden säilyminen tulee turvata. Vaikka ELY-keskus ei ole tehnyt esiintymispaikan rajauspäätöstä, on erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikat

suojeltavissa kokonaisvaltaisen hoito- ja kehittämissuunnitelma avulla, jossa huomioidaan sekä virkistyskäytön kehittäminen ja sen uudet toiminnot, että myös pitkäjänteinen luontoarvojen vaaliminen. Suunnitelmassa tulee määritellä kuviokohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet kasvillisuuden hoidolle vähintään kymmenen vuoden ajalle.

Luontoselvityksen toimenpidesuositusten mukaan avointen paahdeympäristöjen luontoarvojen säilyttämiseksi alueelle ei ole mielekästä tuoda uusia, tuotteistettuja kasvualustoja, eikä tehdä metsityksiä tai istuttaa puutarhamaisia, tavanomaiselle viherrakentamiselle tyypillisiä istutuksia. Kasvualustoina tulisi käyttää alueen nykyisiä pintamaita ja hyödyntää siellä jo olevaa, arvokasta siemenpankkia. Jos alueelle tuodaan uutta kasvualustaa muualta esimerkiksi vastaavan harjukasvillisuuden siirtojen yhteydessä, tulee sen olla paahdeympäristön kasvillisuudelle sopivaa.

Melu, pöly ja liikenne (määräykset 18 ja 19)

Maa-ainesten ottoalue on yleiskaavassa merkitty soranottoalueeksi, jolle on myönnetty maa-ainesten ottamiseen vesilupa. Maa-ainesten otolle ei ole osoitettavissa maa-ainelain 3 §:n mukaisia esteitä, joten maa-ainelain 6 §:n mukaisesti lupa on myönnettävä. Haettu yöaikainen toiminta klo 6-7 on kielletty, koska maisemointi on usean vuoden kestävä, pitkäaikaista melua aiheuttavaa toimintaa ja lupa-alueen lähellä on melulle jo nykyisellään erityisen altistunutta asutusta. Maisemointialueen länsi- ja lounaispuolinen asutus on alueella, jossa melun yöaikaiset ohjearvot ylittyvät jo nykyisellään. Lauantaisin tehtävää maa-ainesten lastauksia ja kuljetuksia on pyrittävä välttämään ja niitä on mahdollista tehdä vain erityisen painavin perustein. Lupa-ajan rajoittamisella kuuteen vuoteen kymmenen sijaan nopeutetaan alueen valmistumista kaavan mukaiseen

virkistyskäyttöön. Toiminnasta aiheutuu pölyämistä, mutta sitä pystytään hillitsemään lupamääräysten mukaisilla toimilla.

Työmaaliikenne nykyisen liittymän kautta tulee mitä ilmeisimmin haittaamaan vanhan soranottoalueen yleiskaavassa merkittyä virkistyskäyttöä, mutta maa-aineksen ottaminen on yleiskaavan mukaista toimintaa ja maamassat on pystyttävä kuljettamaan pois alueelta. Maa-ainesten ottamisalueelle kulkee vain yksi tie, jonka liittymä on Orimattilankadulle. Vaihtoehtoista tieyhteyttä ei ole olemassa. Hakemus ja lupapäätös on tehty hakemuksen mukaisesti siten, että nykyistä tieyhteyttä voidaan hyödyntää. Mikäli alueelle rakennetaan uusi tieyhteys ja liittymä, on maa-aineslupaun haettava muutosta.

Liittymän turvallisuus ja näkymän ajanmukaisuus on varmistettava tienpitäjän ja maanomistajan kanssa. Työmaatien, kuten koko hiekkapintaisen maisemointialueen pölyämistä on vähennettävä parhaalla mahdollisella käytettävissä olevalla tekniikalla ja käytännöillä.

Polttonesteiden säilytys ja käsittely (määräykset 20-28)

Hakemusalue sijaitsee tärkeällä pohjavesialueella, jolla tulee noudattaa erityistä varovaisuutta vaarallisten aineiden, kuten polttonesteiden säilyttämisessä ja käsittelyssä. Polttoaineen jakeluun rakennetut tukitoiminta-alueet, joilla väliaikaisesti säilytetään polttoaineita ja tankataan työkoneita, tulee olla suunniteltu niin, että vahinko- ja onnettomuustilanteissa polttoainetta ei pääse tukitoiminta-alueiden ulkopuolelle.

Lupaviranomainen pitää kyseenalaisena toiminnanharjoittajan periaatepiirroksessaan esittämän tasarakeisen hiekkakerroksen kantavuutta työkoneiden alla. Lupaviranomaisen käsityksen mukaan työkoneiden aiheuttama kuormitus tulisi jakaa HDPE-muovin päällä olevan

suojakerroksen päällä olevalla erillisellä, kuormitusta kantavalla ja jakavalla kitkamaakerroksella. Lupaviranomainen katsoo myös, että HDPE-muovi tulisi suojata myös alapuolelta, jotta pohjamaan kivet eivät riko muovia. Periaatepiirroksesta puuttuu hakemuksessa esitetty katosrakenne. Lupaviranomainen ei hyväksy muovien limittäisrakennetta. Muovit on tarvittaessa hitsattava yhteen. Periaatepiirroksessa esitetty 0,2 mm:n paksuinen HDPE-muovi on tarkoitukseen liian ohut.

Valtioneuvoston asetusta nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista (jakeluasema-asetus) sovelletaan ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksena nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien toimintaan, johon tarvitaan ympäristölupa ympäristönsuojelulain 30 §:n perusteella. Asetusta ei kuitenkaan sovelleta alle 12 kuukautta kestävään työmaan polttoaineen jakeluun. Jakeluasema-asetus on säädetty ympäristönsuojelulain perusteella, joten jos polttonesteitä halutaan varastoida alueella yli 12 kuukautta, on varastointiin saatava ympäristölupa. (YSL 527/2014: 116 §; VNA 314/2020: 1 §)

Pohjaveden tarkkailu (määräykset 29-33)

Pohjaveden tarkkailu tulee toteuttaa Hämeen ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla.

Valvonta (määräykset 34-35)

Valvontatarkastusten kirjanpitoon merkitään ylös mahdolliset puutteet ja havaitut epäkohdat. Toiminnanharjoittajan on korjattava valvontatarkastuksilla havaitut epäkohdat ja toimitettava valvojalle lupapäätöksessä esitetyt tarkkailutiedot ja raportit tarkastusmuistiossa esitettyyn määräaikaan mennessä.

Valvontaviranomainen tulee tekemään valvontatarkastuksia pääsääntöisesti kerran vuodessa, mutta tarvittaessa useammin. Tarkastusten yhteydessä tarkastetaan edellä esitettyjen asioiden lisäksi pohjatasot ja mittaustulokset, korkeusmerkinnät, maisemoinnin ympäristövaikutukset ja siisteys sekä jälkihoidon eteneminen ja onnistuminen. Tarvittaessa maisemoinnin edistymistä voi todentaa myös kaukokartoitusmenetelmin. Valvontaviranomaisilla on maa-aineslain mukaisen valvontatehtävän hoitamiseksi oikeus tehdä tarkastuksia ja mittauksia sekä ottaa näytteitä ottamispaikalta.

Lopputarkastus (määräykset 36)

Luvan voimassaolon loputtua alueella on tehtävä lopputarkastus. Luvan haltijan on ilmoitettava ottamisen päättymisestä valvontaviranomaiselle lopputarkastuksen pitämiseksi. Lopputarkastuksessa tarkistetaan yksityiskohtaisesti lupamääräysten noudattaminen ja toteutuminen. Vastuu luvassa määräytyistä velvoitteista on luvan haltijalla, kunnes velvoitteet on hyväksyttävästi toteutettu.

Jälkihoito (määräys 37)

Jälkihoidon ja pohjaveden tilan jatkoseurantalla varmistetaan, että maisemointi toteutuu käytännössä suunnitellulla tavalla ja ettei maisemoinnista ole aiheutunut vaaraa pohjavedelle tai uhanalaisille eliöille.

Korvausvelvollisuus (määräys 38)

Luvansaaja vastuussa maisemoinnista mahdollisesti aiheuttamasta maa-aineslain mukaan korvattavasta edunmenetyksestä.

Luvan käsittelymaksu

Tästä päätöksestä peritään maa-aineslupakäsittelystä aiheutuvat kulut maa-ainelain 23 §:n mukaisesti Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunnalle lautakunnassa hyväksytyyn maa-ainestaksan mukaisesti (Rakennus- ja ympäristölupalautakunta 19.1.2021 (8 §)).

Perusmaksu suunnitelmaa kohti on 441,00 euroa.

Lehti-ilmoitus 210,00 euroa/ilmoitus, yhteensä 210,00 euroa (MAL 555/1981: 13 §)

Hakemuksen tarkastusmaksu lasketaan hakemuksessa otettavaksi esitetyn maa-ainesmäärän tilavuuden mukaan 0,007 €/k-m³, kun myönnetty ottomäärä on alle 1 000 000 kiinto-m³. Koska hakemuksen myönnetty maa-aineksen ottomäärä on 276 000 kiinto-m³, on maa- ainesmäärän mukainen tarkastusmaksu (276 000 x 0,007) = 1 932,00 euroa.

Naapurin tai asianosaisen kuuleminen 52,50 euroa/kuultava, kuultavia 11 kpl, yhteensä 577,50 euroa.

Luvan käsittelymaksu muodostuu siten perus- ja tarkastusmaksuista sekä lehti-ilmoitusmaksusta, jotka ovat **yhteensä 3 160,50 euroa**.

Vuosittainen lupamääräysten valvontamaksu

Lahden ympäristöpalvelut valvoo lupaehtojen noudattamista ja tarkastaa lupa-alueen vuosittain (VNA 926/2005: 7 §, 2 mom.). Luvanhaltijalta peritään vuosittain kulloinkin voimassa olevan maa-ainestaksan mukainen maa-ainesten ottomäärään perustuva valvontamaksu.

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunnan 19.1.2021 (8 §) päättämän maa-ainestaksan mukainen valvontamaksu määräytyy lupapäätösajankohtana otettavaksi myönnetyn vuotuisen ottomäärän mukaan jokaiselta alkavalta k-m³:ltä 0,04 €/m³, ollen kuitenkin aina

vähintään 441,00 euroa. Koska lupapäätöksessä maa-ainesten vuotuinen ottaminen ei ylitä 100 000 k-m³, peritään valvontamaksu kokonaisuudessaan.

Koska lupapäätöksessä ei ole esitetty vuotuisia maa-ainesten ottamismääriä, jaetaan valvontamaksua määrättäessä otettava maa-ainesten kokonaismäärä luvan voimassaoloajan vuosien määrällä ja käytetään näin saatua keskiarvoa vuotuisen valvontamaksun määräämisen perusteena.

Luvan saaja on velvollinen maksamaan vuotuisen valvontamaksun luvan voimaantuloa seuraavan vuoden alusta luvan voimassaolovuoden loppuun asti. Mikäli luvanhaltija ilmoittaa kirjallisesti valvontaviranomaiselle etukäteen kyseisen vuoden tammikuun loppuun mennessä, ettei maa-aineksia oteta kyseisenä vuonna, luvanhaltijalta ei peritä kyseisen vuoden valvontamaksua.

Vuosittainen valvontamaksu on siten vuodessa voimassa olevan taksan mukaan luvan myöntämisaikakohtana (276 000/6) x 0,04, eli 1 840 euroa vuodessa.

SÄÄDÖKSET, PÄÄTÖKSET JA SELVITYKSET

Maa-ainelaki (MAL 555/1981: 3 §, 7 §, 9 §, 10 §, 11 §, 13 §, 21 §, 23 §)

Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (VNA 926/2005: 2 §, 5 §, 6 §, 7 §, 8 §)

Luonnonsuojelulaki (LsL 1096/1996: 47 §, 48 §)

Luonnonsuojeluasetus (LsA 160/1997: 21 §)

Naapuruussuhdelaki (NaapL 1920/26: 17 §)

Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta (VNA 79/2017: 4 §)

Valtioneuvoston asetus nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista (VNA 314/2020: 1 §)

Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (VNP 993/1992: 2 §, 4 §)

Vesilaki (VL 587/2011, 3 luku: 2 §)

Ympäristönsuojelulaki (YSL 527/2014: 116 §, 231 §)

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, päätös 9.12.2016 (ESAVI/2300/2016)

Vaasan hallinto-oikeus, päätös 28.11.2018 (VaHO 00429/17/5208)

Korkein hallinto-oikeus, päätös 4.6.2020 (KHO 6103/1/18)

Laki ympäristönvaikutusten arviointimenettelystä (YVA 252/2017: 3 §)

Lahden terveysturvallisuuden ja ympäristöasiain lautakunta, murskainaseman ympäristölupa 16.11.1993 § 158

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta, maa-ainestaksa 1.3.2021 alkaen

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta, rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätösvallan delegointi viranhaltijoille 04.06.2019, § 42

Valtioneuvoston asetus meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista (VNA 1107/2021: 3 §, Lahden meluselvitys 2022)

Muutoksenhaku

Hallintovalitus

Rakennus- ja ympäristölupalaakunta

Päätöspäivämäärä 18.04.2023 § 34

Toimenpiteet

Ote luvansaajalle, yhteyshenkilölle ja lausunnonantajille

Kuulutus ja laskutus